J. Rugienius
19235 Beaverland Str.
Detroit, Mic. 48219.

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII Gruodis — December 1, 1972 Nr. 92

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

JAV IR EUROPA

Santykiai tarp jų reikalauja pagerinimo

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Didžiausias Nixono administracijos antrojo termino uždavinys užsienio politikoje bus naujas santykių su Europa sutvarkymas. Mat, atlydis JAV santykiuose su Sovietų Sąjunga iššaukė tokį pat atlydį ir Europos santykiuose su Maskva, ypač daugiau ar mažiau įteisinus status quo Vokietijoje, kas leido sušaukti Europos saugumo konferencijos parengimo konferenciją Helsinkyje. Ta proga tos konferencijos šeimininkas Suomija pirma iš nekomunistinių valstybių pripažino Rytų Vokietijos suverenumą.

Tokia įvykių eiga verčia europiečius užmiršti saugumo reikalavimus. Jei karas artimiausiu laiku nelauktinas ir iš viso vargiai įmanomas, kam dėl jo galimybės sau sukti galvas ir leisti pinigus? O saugumas kaip tik ir buvo tas, kas rišo europiečius prie JAV. NATO yra tik karinė sąjunga. Tuos ryšius ateityje turi pakeisti kas nors tvirtesnio už karinę sąjungą. Tokie būtų visų pirma ūkiniai santykiai.

Deja, čia yra daug prieštaravimo. Bendroji Europos Rinka duoda ir duos speciales muitų nuo laidas savo nariams. Kitais metais toji ūkinė organizacija apims dar didesnį plotą negu iki šiol, į ją įsijungus D. Britanijai, Danijai ir Airijai. Kartu tai reiškia, kad JAV bus išskirtos iš tos rinkos aukštesniais muitais ir kitomis priemonėmis.

Turint tokias galimybes galvoje, JAV kongrese ir visuomenėje padidės reikalavimai visai atšaukti JAV kariuomenę iš Europos, ypač jei europiečiai ir toliau atsisakys daugiau prisidėti prie jos išlaikymo. Šioje byloje Nixonas galės argumentuoti, kad kariuomenės atitraukimas būtų beprotybė prieš tai nesusitariant su sovietais dėl bendro ir išbalansuoto visų svetimų kariuomenių atitraukimo iš Europos. Kirtis čia krinta ant žodžio 'išbalansuoto', nes šiuo metu sovietai turi tiek daug kariuomenės Rytų Europoje, kad sutarus atitraukti tik tam tikrą divizijų skaičių, amerikiečių karių Europoje visai neliks, o sovietai turės dar pakankamai savo valiai pravesti. Sovietai dėl to sutiko derėtis lygiagrečiai su Europos Saugumo Konferencija.

Brandto vyriausybė iki šiol buvo už JAV kariuomenės Europoje palikimą. JAV kariuomenė Europoje praktiškai buvo laidas Brandto Ostpolitik pasisekimui. Toji kariuomenė ir toliau Brandtui bus reikalinga iki Rytų Vokietijoje stovės 20 Raudonosios Armijos divizijų. Bet kai prieinama prie klausimo už didesnį atsilyginimą, su vokiečiais darosi sunkiau susikalbėti.

Tačiau atsilyginimas už kariuomenės stovėjimą yra palyginti maža problema visame ūkinių klausimų komplekse. Jam spręsti turės būti įsteigta speciali institucija.

Kaip ir santykiuose su Sovietų Sąjunga bei Raudonąja Kinija Nixonas griebsis teatralinių pokštų. Kalbama, kad vasario ar kovo mėnesį jis lankysis Europoje, norėdamas atžymėti geresnių ir nuoširdesnių santykių su europiečiais gadynės pradžią. Daug bendrų interesų liks ir atlydžio epochoje. Europos iškilimas buvo įmanomas tik daugiau ar mažiau laisvo pasaulinio ūkio rėmuose. Tas pats sakytina ir apie Japoniją. Visi tie kraštai, kaip ir pati Amerika, turi bendro intereso tą ūkinę sistemą išlaikyti ir ją patobulinti.

Žmogus, kuriam prezidentas Nixonas paves čia griebtis iniciatyvos bus Henry Kissingeris, pats europietiškos galvosenos.

VOKIETIJOS PARLAMENTO RINKIMŲ IŠDAVOS

Šie V. Vokietijos pralamento rinkimai buvo lemtingi; todėl jie sukėlė ant kojų ne tik rinkikus, bet ir visą pasaulį. Dar niekad taip gausiai Vokietijos parlamento rinkimuose rinkikai nedalyvavo, kaip šiemet: net 91,2%. Rinkimais ne tik domėjosi, bet juos ir įtaigojo užsienis, ypač Maskva ir Rytų Vokietija. Šie rinkimai priminė Lietuvos-Lenkijos karalių rinkimus, kada užsienis siūlydavo savo kandidatus ir žvangindavo ginklais bei švaistėsi pinigais, kad jų kandidatą seimai išrinktų.

Rinkimų išdavos netikėtos ir nelauktos: socialdemokratai ir liberalai nesitikėjo, kad jie taip gerai laimės ir krikščionys demokratai, jog jie taip smarkiai pralaimės. Mano ankstyvesnė prognozė nepasitvirtino, nes liberalai netikėtai daug laimėjo, o socialdemokratai "mobilizavo" rinkimams darbininkus, išjudino masės ir sugebėjo jas įtiktinti. Be to, kaip jau anksčiau minėjau, socialdemokratai ir liberalai turėjo geresnes propagandos pozicijas. Taigi, rinkimų išdavos yra šios: socialdemokratai gavo 17.165.952 balsus (45,9%), krikščionys demokratai (abi partijos CDU/CSU) -- 16.794.407 bals. (44,8%), liberalai - 3.182.821 bals. (8,4%). Palyginti su praeitais rinkimais, socialdemokratai gavo apie 3 mil. daugiau balsų, sustiprėjo 3,2%. Krikščionys demokratai gavo apie 1,5 mil. balsų bet susilpnėjo 1,3%. Tuo būdu socialdemokratai šiuose rinkimuose pasirodė kaip stipriausia partija, kuri naujajame parlamente turės didžiausią frakciją: 230 atstovų ir 12 ar 13 iš Berlyno. Daugiausia laimėjo liberalai: jie turės parlamente 42 atstovus ir 1 iš Berlyno. Jie padidino savo atstovų skaičių 12, o soci-

(Nukelta į 2 psl.)

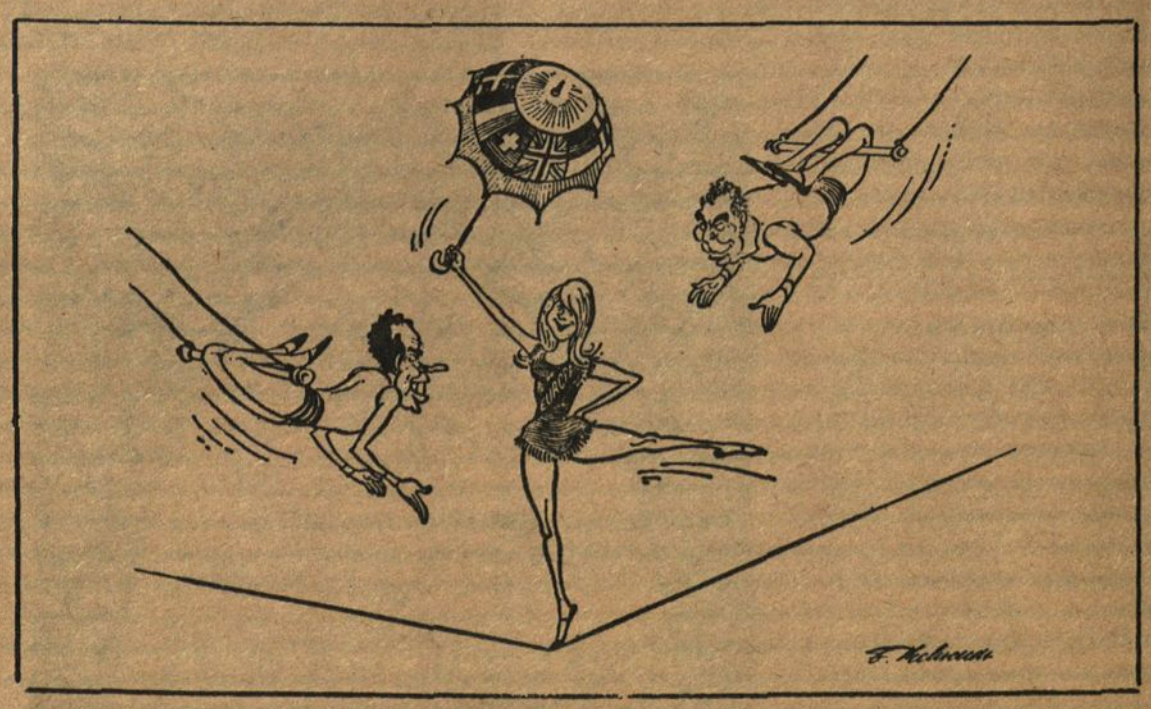

Tarp dviejų...

Baltijos valstybių santalkos prezidiumas. Sėdi iš kairės: U. Grava -- Pasaulio Laisvųjų Latvių Federacijos pirm.; K. Valiūnas -- Vliko pirm.; A. Anderson -- Pasaulio Estų Tarybos pirm. Stovi: A. Razgaitis, V. Eglite, A. Abakuks, J. Simonson, J. Valaitis, I. Pleer.

SUDARĖ PASAULINĘ BALTŲ SANTALKĄ

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas dr. Juozas K. Valiūnas, Pasaulio Laisvųjų Latvių Federacijos pirmininkas Uldis Grava ir Pasaulio Estų Tarybos pirmininkas Alfredas Andersonas, keletą kartų susitikę ir apsvarstę reikalą, sutarė pradėti visų tautų bendrą -- organizuotą veiklą. Šiam jų susitarimui pritarė visų trijų organizacijų vykdomieji organai ir š.m. lapkričio 18 d. New Yorke Statler-Hilton viešbutyje jie visi susirinko pirmam pasitarimui. Jame dalyvavo visa Vliko Valdyba: dr. J.K. Valiūnas, Juozas Audėnas, dr. Jonas Puzinas, Stasys Dzikas, Jurgis Valaitis, Vytautas Radzivanas, Antanas Razgaitis ir be to, Lietuvos Generalinis Konsulas Anicetas Simutis. Latvių ir estų dalyvių skaičius buvo didesnis. Dalyvavo ir Estijos Generalinis Konsulas Ernst Jaakson.

A. Simutis savo žodyje paminėjo Pabaltijo tautų 1921 m. bandymą turėti federaciją, kuri neįvyko; 1934 m. suderintai vesti užsienio politiką, o ši Santalka yra tolimesnė tos pačios minties nešėja.

Buvo priimta Principų Deklaracija tokio turinio:

"Baltų Centrinių Globalinių Organizacijų -- Pasaulio Estų Tarybos, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Pasaulio Laisvųjų Latvių Federacijos - Valdybos, 1972 m. lapkričio 18 d. susirinkusios bendro posėdžio New Yorke, sutarė įsteigti Pasaulinę Baltų Santalką (Baltic World Conference) kurios tikslas yra:

(a) pabrėžti draugiškumą ir sutarimą, per šimtmečius klestėjusius tarp lietuvių, estų ir latvių;

(b) savo bendra ir savitarpyje suderinta akcija padėti estų, latvių ir lietuvių tautoms išsilaisvinti iš Sovietų Rusijos okupacijos, kuri gręsia sunaikinti fizinę ir kultūrinę Baltijos tautų egzistenciją:

(c) veikti Latvijos, Lietuvos ir Estijos nepriklausomybės atstatymui, kad Baltijos valstybių žmonės galėtų įvykdyti savo apsisprendimo teisę.

Šiems tikslams atsiekti Pasaulio Estų Taryba, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir Pasaulio Laisvųjų Latvių Federacija sutarė:

(a) derinti savo pasauliniu mastu politinę veiklą lietuvių, latvių ir estų tautų labui, imasi šioje Santalkoje dalyvaujančios organizacijos;

(b) pasikeisti informacijomis apie įvykius okupuotoje Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje;

(c) siekti įsteigti bendrą informacijos centrą".

Toliau sekė pranešimai ką kiekviena organizacija jau yra padarius dėl lapkričio 22 d. Helsinky prasidėsimų pasitarimų Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos šaukimo reikalu. Estų vardu pranešimą padarė Juhan Simonson, latvių -- U. Grava ir lietuvių dr. Valiūnas.

Susitarta: a) sudarytas vieneriems metams Santalkos prezidiumas, po tris asmenis nuo kiekvienos organizacijos, kuris susirinks kartą per 2 mėn., b) iš lietuvių įeina dr. J. K. Valiūnas, J. Valaitis ir A. Razgaitis, iš latvių -- U. Grava, Vilis Eglite ir Augusts Abarus ir iš estų -- A. Anderson, J. Simonson ir Ilmar Pleer, c) pirmininku iškrinktas dr. J. K. Valiūnas, sekretorium A. Razgaitis ir ižd. J. Valaitis, d) pirmininkavimas, rotacijos būdu keisis kasmet.

Dr. Valiūnas, tardamas savo padėkos žodį, išryškino, kad įsteigtoje Santalkoje visi klausimai bus sprendžiami susitarimo keliu, susitarimai bus perduoti savo organizacijoms, kurios įvairiuose kraštuose jau senai drauge ir sutartinai veikia. Tačiau kiekviena organizacija ir to liau pasilieka laisvos ir savarankiškos.

Pasitarimui pirmininkavo latvis Uldis Grava, sekretoriavo lietuvis Antanas Razgaitis. (E)

Pirmininkai -- sunėrę rankas: A. Anderson -- Pasaulio Estų Tarybos pirm., K. Valiūnas -- Vliko pirm., U. Grava -- Pasaulio Laisvųjų Latvių Federacijos pirm.

VOKIETIJOS PARLAMENTO...

(Atkelta iš 1 psl.)

aldemokratai 6. Krikščionys demokratai prarado 18 ats. Parlamente jie turės vietoje 242 tik 224 ats. ir 8 ar 9 iš Berlyno. Taigi, opozicija parlamente žymiai susilpnės, nors opozicijos stiprybė priklausys ne tiek nuo kiekybės, kiek nuo kokybės.

Kodėl krikščionys demokratai taip smarkiai pralaimėjo? Man rodos, kad svarbiausia pralaimėjimo priežastis glūdi rinkimų strategijoje. Socialdemokratai ir liberalai išviliojo rinkikų mases į gatves ir sugebėjo jas labiau įtaigoti, įtikinti. Jie išnaudojo visas priemones: radiją, televiziją, plakatus, atsišaukimus, knygas, intelektualus, rašytojus etc. Televizijoje, kurią atsidėjęs sekiau, socialdemokratai pasirodė su geresne režisūra, negu krikščionys demokratai. Jie visą dėmesį sutelkė į kanclerio asmenį: W. Brandt turi likti kancleriu. Krikščionys demokratai bandė įtikinti, kad jie turi geresnius būsimus ministerius, tačiau nesugebėjo išryškinti būsimo kanclerio veido. Galimas dalykas, kad R.C. Barzel rinkimus jau buvo pralaimėjęs su savo Rytų politika, kada nuo kieto "ne" perėjo į nuolankų "taip" ir galų gale supasavo. Tai rinkikams padarė blogą įspūdį. Tačiau gal labiausiai krikščionims demokratams pakenkė -- tai jų perdidelis pasitikėjimas laimėjimu. Jie manė, kad penki Vokietijos kraštai rinkimus nulems jų naudai. Tačiau pasirodė, kad Schleswig - Holstein, kur jie neseniai buvo laimėję krašto rinkimus, suteikė nelauktą smūgį: jie čia neteko daugiau 4% balsų. Taip pat nedavė lauktų rezultatų nei Bad-Wuertembergas, nei kiti krikščionių demokratų valdomi kraštai. Perdidelis pasitikėjimas ir permaža propaganda susilpnino krikščionių demokratų laimėjimą. Tik Bavarijos CSU atlaikė geras pozicijas: čia jie laimėjo per 55%. Bet viena Bavarija negali nulemti parlamento rinkimų.

Tenka pažymėti, kad krikščionys demokratai užmiršo ir savo stipriausias rinkikų bazes: tai moteris ir ūkininkus. Jų rinkiminėje propagandoje moterys buvo labai užmirštos. Ūkininkus labiau veikė liberalo ministerio Ertl propaganda. Labiausiai rinkimų davinius lėmė jaunimas. Šį kartą naujų rinkikų buvo apie 4 mil. Jie daugiausia balsavo už socialdemokratus ir liberalus. Tai kalti patys krikščionys demokratai, kurie per 20 valdymo metų jaunimą buvo palikę Dievo valiai. Pokario vokiečių jaunimas išaugo JAV liberlizmo ar Rytų komunizmo įtakoje. Vokiečių mokyklos visai nesirūpino jaunimo politiniu auklėjimu.

Galimas dalykas, kad krikščionims demokratams nepasisekė ir dėl jų vadų nesolidarumo. Nors viešai jie rodė, kad jie yra solidarūs, tačiau rinkimų propagandoje, ypač televizinėje tematome tik Barzel, Schroeder, Strauss, Katzer. Visai ne simatė Kiesinger, Filbinger, etc.

Iš televizijos buvau susidaręs įspūdį, jog Barzel veda rinkiminę propagandą su stipriais argumentais, bet su baltomis pirštinėmis". W. Brandt, atvirkščiai, veikė labiau emociniais šūkiais, su dideliu pasitikėjimu savimi ir rinkikų nuteikimu, kad už jį balsus atiduotų.

Krikščionims demokratams trūko ir **geros** rinkiminės organizacijos. Jie pasitenkino kalbomis ir spaudos propagandiniais skelbimais. Bet jie neatėjo pas kiekvieną rinkiką, kaip socialdemokratai ir liberalai. Pvz., liberalai išnaudojo net telefono knygas, iš ten susirinko adresus ir visiems išsiuntinėjo savo agitacines brošiūras ir aukų pašto korteles. Nors nesu Vokietijos pilietis, tačiau mano pašto dėžutėje buvo pilna socialdemokratų ir liberalų atsišaukimų, o nė vieno krikščionių demokratų. Tai parodė krikščionių demokratų permažą masių psichologijos pažinimą. O rinkimus nulemia ne atskiri individai, bet masės. Carell buvo teisingas, kada paskelbė, jog žmogus yra nežinomybė. Taigi, ir rinkikai yra nežinomybė. Tik po rinkimų paaiški, ko jie nori. Vokiečių rinkikai nori ramybės ir taikos, kurią W. Brandt pažadėjo. Todėl šį kartą jis ir laimėjo.

M. Sargenis

KISSINGERIO KARJERA

(3)

Po nepasisekimo su Kennedy, Kissingeris dar pora kartų buvo pakviestas bendrauti su Washingtono administracija. Šį kartą su prezidento Johnsono. 1965 m. ambasadorius Saigone Lodge jį pakvietė analizuoti Vietnamo situaciją, o 1967 m. Johnsonas jį net pasiuntė į Hanojų paieškoti taikos galimybių. Abu uždavinius Kissingeris išsprendė labai diskretiškai.

Šiandien jis sakosi, jog dabar jam gėda, kad jis tuojau nepriėmęs Nixono pasiūlymų. Juk prezidentas daugiau rizikavęs negu jis. Kiekvienu atveju ir Rockefelleris ir Harvardo kolegos jam patarė Nixono pasiūlymą priimti. Tų kolegų tarpe buvo ir tas pats McGeorge Bundy, Fordo Fondo prezidentas, Kissingerį atleidęs iš Kennedy patarėjų štabo.

Vokietijoje gimusiam žydui naujos pareigos buvo fantastiškos karjeros pradžia. Nedrąsiai žengęs pirmuosius žingsnius, jis greitai tapo faktinu JAV užsienių reikalų ministeriu. Sunku įsivaizduoti, kad intelektualas su greičiau europiniėm negu amerikiniėm pažiūrom galėtų taip lengvai rasti bendrą kalbą su vidurinės klasės amerikiečiu, kuriam intelektualai, ypač iš Harvardo, visados sukelia įtarimo. Nepaisant to, Nixonas ir Kissingeris puikiai sutarė.

"Advokatai -- rašė Kissingeris, o Nixonas iš profesijos yra advokatas -- užsiima mieliau su praktika negu teorija. Jie mažai pasitiki galimybe ateities įvykius abstrakčiai įspėti. Advokato pasisekimas priklauso nuo sugebėjimo išnaudoti jau susidariusias sąlygas". Atrodo, kad Kissingeris norėjo atstoti tą spragą.

Nixonas taip pat žinojo, kad jis su Kissingeriu turi vienodas pažiūras į tai, kaip elgtis su sovietais ir kiniečiais: nesiginčijant apie ideologiją, bet ieškant bendrų interesų.

Abu jie turi palinkimą į konspiraciją, slaptą diplomatiją ir teatrališkus efektus. Savaime aišku, kad biurokratai tokiems uždaviniams netinka. Kaip gali pasitikėti, kad ir aukštam Valstybės Departamento pareigūnui, jei tame departamente ir pačių slapčiausių dokumentų yra daroma bent po 60 nuorašų!

Norėdamas nebijoti rizikų ir pasinaudoti staigmenų efektais, Nixonas negalėjo pasitikėti savo nepatyrusiu Valstybės Sekretorium, kuris turėtų visados atsiklausti savo departamento žinovų patarimų. Už tat Rogersui atiteko uždavinys ne pačiam planuoti politiką (išskyrus kai kuriuos atvejus), bet prilaikyti drausmėje biurokratus. "Kiekviena originali idėja -- rašė Kissingeris -- biurokratams atrodo kaip saugumo rizika".

Visa tai paaiškina, kodėl Nixonas ir Kissingeris savo politiką planuoja ir vykdo visai slaptai. Kissingeris čia įkvėpimo semiasi iš didžiųjų 19 šimtmečių politikų Metternicho ir Bismarcko, kurie galėjo nesiskaityti nei vieša nuomone nei parlamentais.

Ir Nixonas mėgsta lošti uždarom kortom. Tie bendri bruožai paaiškina, kodėl Kissingeris greitai įgavo prezidento pasitikėjimą ir yra jo lojalus tarnas. Kai kurie Kissingerio kolegos iš universiteto be to aiškina, kad Nixoną su Kissingeriu riša dar viena bendrybė: socialiai jie abu yra vieniši, valdančioji klasė juos toleruoja, bet ne akceptavo į savo tarpą.

Nuo to laiko kai prezidentas ir Kissingeris pradėjo vesti užsienio politiką, dažnai neaišku, kas turėjo naują idėją ir kas kam turėjo įtakos. Kissingeris pats prisipažino "Sunday Times" korespondentui Henry Brandon: "Dažnai aš nežinau ar esu aktorius ar režisierius".

(Bus daugiau)

KLAUSIMAI BE ATSAKYMŲ (3)

"BOOM" NACH OSTEN

JŪRATĖ STATKUTĖ-DE ROSALES

Šiais Deo gratia 1972-siais metais, Sovietų Sąjunga laikinai nusiėmė "viso pasaulio proletariato gynėjo" kaukę, ir kuriam laikui įlindo į kapitalistinių rinkų lenktyniautojo sportiškas kelnaites.

Tokį rolės pakeitimą išvydę, vakariečiai netveria džiaugsmu.

"Per dešimtį metų JAV - Sovietų prekybos apyvarta pasieks 1 bilijoną dolerių į metus" pranešė JAV spauda po prekybinės sutarties pasirašymo su Sovietais.

Tuo tarpu vakarų Europos kraštai stumdosi alkūnėmis dėl geresnės vietos prie puotos stalo.

Italai, kurie jau seniai gamina Sovietijoje FIAT sunkvežimius, Pirelli gumą, o netrukus gal ir Montedison kompiuterius, šiandieną jaudinasi, jog į Maskvą nuvykusį italų premjerą Andreotti, Brežnevas asmeniškai nepriėmęs. Mat vilčių yra sukrauta marios į "Unione Sovietica - Italia" draugystę! Kol kas teks italams pasitenkinti mariomis (tiesiogine žodžio prasme), nes Andreotti iš Maskvos parsivežė abišalę uostų naudojimo sutartį.

Prancūzų Berliet firma padeda lenkams ant kolektyvių šešių ratų riedėti (Lenkijoje montuojami Polmot-Berliet autobusai), o šiomis dienomis prancūzai pasirašė su Giereku prekybos sutartį dešimčiai metų. Numatomų Lenkijos eksportų kreditai, vien Prancūzijoje, sieks tūkstantį milijonų frankų į metus. Be to, Prancūzijai pasirašius su Sovietų Sąjunga taipogi 10-ties metų sutartį, prancūzų firmos (turinčios japoniškus patentus!) įsifiltravo į sovietų ūkį. Renault iš savo pusės planuoja gaminti sunkvežimius Rusijoj, dar kitos firmos ruošiasi ten statyti celulozės fabrikus, ir t.t. ir t.t.

Vokiečiai tikisi ne vien tiesioginiais prekybos ryšiais su rytais pasinaudoti. Be planuojamo Rusijoj Salzgitter AG polietileno fabriko, Heochst AG cheminių gaminių pardavimo sutarties, Henkel detergentų gamybos Rusijoj galimybių, įvairiems rusų fabrikams skirtų mašinų išsiuntimo ir kitų projektų, vokiečiai taip pat ruošiasi paversti savo valstybę transito stotimi tarp Sovietų ir Europos Bendros Rinkos kraštų. Bavarijoje statomo Europa kanalo solidi 2.700 milijonų markių kaina save pateisina tiktai tuo atveju, jei jau yra apskaičiuota, jog rytų - vakarų transitas investaciją amartizuos. Kanalas jungsiąs Dunojų su Reinu ir Mainu ir atversiąs tiesioginį vandens kelią nuo Odesos iki Rotterdamo.

O anglai... Nebūtų jie anglais, jei neišgalvotų ko nors ypatingo. Tiesa, anglai, kaip ir kiti europiečiai, statys Rusijoj fabrikus (pav. Baladex telef. elektronikos fabriką), jie pardavinėsią rusams chemikalų, mašinų, net žaislų! Tačiau kol tas viskas bus, jau yra leidžiama sovietams Anglijoje steigti savo bendroves, tam, kad sovietų kapitalai galėtų pro Anglijos vartus eventualiai įsibrauti į Europos Bendros Rinkos tarpusavių lengvatų uždarą klubą.

Sovietai! Štai jie turi specialių muito lengvatų sutartį JAV-ėse iš vienos pusės, ir naudosis jie Europos Bendros Rinkos lengvatomis iš kitos pusės. Belieka tiktai įsileisti vakarietiškus kapitalus į Sovietų Sąjungą, pakelti gamybą, eksportuoti, praturtėti, sustipréti, o paskui...

Sakykite, meldžiamieji: kas bus paskui? Ar jūs tikrai galvojate, kad paskui, kaip pasakoje, "jie laimingai gyvens ir turės daug vaikų"?

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1972.

Artėjančių Kalėdų švenčių proga siūlome tris specialiai parinktus siuntinius iš tokių daiktų, kurie labiausiai yra reikalingi Lietuvoje ir bus tikrai naudingi Jūsų giminėms.

MIŠRUS KALĖDINIS 1972.

Vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztinis, itališkas vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis, vilnonės angliškos vyriškai eilutei medžiagos, vilnonė medžiaga sijonui, 3 jardai specialios storos crimplene medžiagos moteriškai eilutei, puikūs vyriški nailono marškiniai arba bliuskutė, 1 dėžė šokoladinių saldainių ir 20 angliškų geriausios rūšies cigarečių. $125.00.

MOTERIŠKAS KALĖDINIS 1972.

Komplektas moteriškų nailoninių apatinių, arba vilnonių, gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė, 3 jardai sunkios crimplene medžiagos moteriškai eilutei, gražus moteriškas megstukas, 3 jardai vilnonės apsiaustui medžiagos, crimplene medžiaga suknelei. $115.00

MAISTO SIUNTINYS 1972.

½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 6 sv. geriausiu baltų miltų, 2 sv. ryžių, ¼ sv. kvepančių pipirų, ¾ sv. lapelių, ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėž. nescafes, 1½ sv. razinkų, 1½ sv maišytų džiovintų vaisių, 1 sv. šokoladinių saldainių. $35.00.

Taip pat, dedamame į šiuos arba kitus Jūsų rūbų užsakymus dalykus, kurie Lietuvoje yra labai naudingi ir vertingi.

Dirbtinio minkkailio paltui viršus $40.00, nailoninio kailio paltui viršus $25.00, vyriški arba moteriški nertiniai $15.00, vilnonės skarelės $5.00, nailono lietpalčiai $12.00, nailoniniai marškiniai $9.00, vilnonės arba nailoninės kojinės $2.50.

Taip pat priimame užsakymus: automobilių, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir t.t.

BALTIC STORES LTD

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England.

Telef. 01 739 8734.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas.

ASSEMBLYMEN
(FLOOR AND BENCH)

Carry out proper sequence of assembly and erection procedures with a minimum of supervision: Fit and align parts in accordance with drawings and instructions in a reasonable length of time.

Applicants must have own tools and be able to read blue prints. Company provides paid hospitalization and life insurance. Good hourly rate and merit system.

Apply in person 7 A.M. to 2:30 P.M.

AMERICAN PACKAGING CORP.

St. Rt. 8 and Hines Hill Road
Boston Heights, Ohio

An Equal Opportunity Employer

(91-92)

MAINTENANCE MEN

Male or Female

Positions open for general repairmen mechanical for qualified individuals who hold a journeyman's card and/or at least 5 years industrial maintenance experience. $5.27 per hour wage plus liberal benefits.

If qualified reply to:

Employment office
KAISER ALUMINUM & CHEMICAL CORPORATION
5201 Enterprise Blvd.
Toledo, Ohio
An Equal Opportunity Employer

(88-90)

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR $13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS $13.00, PUSEI METŲ $7.00 • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRĄŽINAMI TIK AUTORIAMS PRAŠANT • PAVARDĖ PASIRAŠYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

VĖL ANTANAS SNIEČKUS MASKVOJE "GARSINASI"

Senas rusofiliškojo bolševizmo gizelis Antanas Sniečkus virtuoziškai išsilaiko savo vietoje. Jis, atrodo, "nepakeičiamas" Maskvos satrapas Vilniuje. Tam tikras generolo Muravjovo - koriko šešėlis, vis ir vis besilaikąs tuose patrūmuose, kur prieš šimtą metų caro generolas lietuvius patriotus teisė.

Per metų eilę dingo viešpatavusios klikos Kremliuje. Jų vietą užėmė kitos klikos. Rygoj ir Taline iššluotos ir liekanos latviškų ir estiškų bolševikų, kurie buvo pirminiais tų nelaimingų tautų kvislingais. Bet "socialistinės lietuvių nacijos" reprezentantas, bolševikinis rusofilas Antanas Sniečkus nekrustelėjo savo minkštasuolyje. Jis tebėra "Lietuvos KP CK pirmasis sekretorius". Jis, vis laiku, suskumba užuosti kremlinių užkampių vėjus ir skersvėjus ir laiku atsukti nosį pagal saugią ateitį užtikrinantį pūstelėjimą.

Savo ekvilibristiką Sniečkus remia perdėm "pilietiškai" demonstruojamu sugebėjimu pagauti kremlines užmačias. Tos ekvilibristikos metodas sulipdytas reveransų, linkčiojimų, besąlyginio pataikūniškumo Maskvai ir griežto tono saviesiems, praktika.

Nors ir gimęs pavyzdingoje lietuviškoje šeimoje, Sniečkus yra tipingas Maskvos satrapas lietuvių tarpe. Dabar jo darbas eina lengvyn, nes vis daugiau rusų apsigyvena ok. Lietuvoje, vis labiau Lietuva rusinama, sovietinama. Gal būt Sniečkus nujaučia, kad sena patarlė "Mauras padarė savo darbą, mauras gali eiti" palies ir jo likimą. Todėl, vis protarpiais, Sniečkus įlenda į maskvinę spaudą ir pasigarsina Kremlių valdančiųjų akyse savo ištikimybe partinei linijai.

Šiomis dienomis maskvinis leidinys "Literaturnaja Gazeta" (Nr. 44) staiga pakvietė Sniečkų atsakyti į tris klausimus. Tie trys klausimai buvo taip suredaguoti, kad klausimuose savaime skardėjo atsakymai. Klausimų tikslas baltais siūlais siūtas. Tai pastanga užkirsti bet kokias separatistines tendencijas lietuvių visuomenėje. Gal Maskva nujaučia, kad tokios tendencijos vis stiprios netgi lietuviškų komunistų galvosenoje. Lenkijos, Vengrijos ir kitų satelitinių kraštų geresnio ekonominio tvarkymosi pavyzdžiai savaime propaguoja net komunistams naujų kelių ieškojimą.

"Literaturnaja Gazeta" žinojo į ką kreiptis. Sniečkus didesnis bolševikinis rusofilas netgi už patį lietuviško istorijos klastojimo meistrą Žiugždą.

Maskva paklausė, ar lietuviai gali ir toliau vystyti savo kultūrą ir ekonomiką kuo sekmingiausiai vien tik "didžiojoje socialistinių nacijų šeimoje"? ar būnant toje šeimoje yra geros sąlygos "vystyti lietuvių tautos kūrybines galimybes"? Ar lietuvių literatūra eina kitų "tarybinių nacijų" literatūrų eilėse?

"Pirmasis sekretorius" nepalinko po tokių plačių klausimų kruša. Jis atsakė į klausimus "visažinančiai", su partiniu aplombu. Nors, logiškai galvojant, panašius klausimus tektų adresuoti atitinkamų įstaigų ar institutų vadyboms, "pirmasis sekretorius" parūpino atsakymus savo vardu. Jis atsakė su jam įprastu linkčiojimu, vykusiai suvokdamas politinio bolševikinio etiko plonybes. Sniečkus, mat, viską žino. Jis kalba už visus. Jis ir užtikrina už visus. Visa "socialistinė lietuvių nacija" stovi, mat, už jo nugaros.

Netenka klausti: kaip jis atsakė? Jis atsakė taip, kad Kremlius būtų ramus, kad "socialistinė lietuvių nacija" įdėmiai įsiklausytų į jo atsakymus.

Tokia yra sovietinė realybė: jeigu buvo Maskvos klausimai ir Vilniaus "pirmojo sekretoriaus" atsakymai, reiškia kažin kur šuva pakastas.

Klausimai buvo perdėm bendriniai, doktrinieriški, nekonkretūs. Bet po tuo faktu, aišku, slepiasi kas nors. Tai naujo manevro išvakarės. Vėl Siečkus pasigarsino Maskvos spaudoje. Ir, gal būt, tam tikram laikui užsitikrino savo postą. Ar tai tik pertvankaus oro pravėdinimas, ar tai atakos prieš lietuviškas separatistines nuotaikas pradžia -- parodys netolima ateitis.

ŠVENTARAGIS

Tai naujas VYT. ALANTO istorinis romanas iš Mindaugo laikų. I tomas 408 psl. Kietais viršeliais 6 dol., minkštais — 5 dol. Aplankas dail. T. Valiaus.

Tai knyga, kurią pradėjus skaityti, negalima atsitraukti, kol nebaigiamas paskutinis puslapis.

Paskubėkite įsigyti knygą pas platintojus ar tiesiog Dirvoje.

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu ..... dol. ir prašau atsiųsti man V. Alanto romaną Šventaragis I tomą.

Pavardė ir vardas

Adresas

LIETUVIŠKOJO ŠVIETIMO IR KULTŪROS REIKALAI

Iš JAV LB Tarybos sesijos Clevelande š.m. spalio 28-29 d.

Kaip jau savo laiku buvome pranešę, L. B. Tarybos IV sesijoje didžioji laiko dalis buvo skirta svarstymui svarbiausiųjų išeivijos ateities problemų -- lietuviškojo švietimo ir kultūros reikalų. Kadangi tos problemos niekada nepasensta ir vis lieka aktualios -- norime smulkiau painformuoti Dirvos skaitytojus kas tomis temomis buvo kalbėta ir kas nutarta.

Pagrindinius pranešimus lietuviškojo auklėjimo ir mokymo reikalais patiekė JAV L.B. Švietimo Tarybos nariai. Jų pranešimų santraukas, tikriau sakant jų esmines mintis, dedame čia ta tvarka, kuria jie buvo atlikti.

PRIEŠMOKYKLINIS LITUANISTINIS AUKLĖJIMAS
(Šv. Tarybos narė Dom. Petrutytė)

Priešmokyklinis lituanistinis auklėjimas, kai kieno yra laikomas nereikalingu laiko gaišinimu, yra labai svarbus, nes jis turi lemiamos įtakos į žmogaus charakterio, jo elgsenos, jo nusistatymo ir visų jo dvasinių vertybių formavimą. Ir mes, lietuviai, ne išspręsime tautinės ištikimybės problemos, palikę nuošaliai savo mažuosius lietuvybės pumpurėlius už lietuviškojo švietimo ribų. Tvirtinimas, kad vaikai nutausta yra klaidingas: Vaikai nenutausta, bet jie neįauga į lietuvišką kultūrą dėl mūsų pačių kaltės. Kada daugelis priešmokyklinio amžiaus lietuviukų praleidžia kūrybingąsias savo vaikystės dienas ir brandina savo asmenybes kitataučių auklėjimo įstaigose (lopšeliuose ar vaikų darželiuose), mes dar tikime galėsią atsverti anų įstaigų įtaką šeštadieninių pusdienių metu teikiama ar net prievartą brukama lituanistika.

Tokiu būdu pertiektas lietuviškumas negali tapti neatskiriamu žmogaus asmenybės daliniu, o lieka tik prilipdyta etiketė, kuri laikui bėgant nukrinta. Kad taip yra, patvirtina mums kasmetinės statistikos, liūdnai bylodamos mums, kad vis didesnis nuošimtis jaunų lietuvių pasitraukia iš lietuviško gyvenimo, nors jie ir yra baigę lietuviškąsias mokyklas.

Svarbiausia priešmokyklinio lietuviškojo auklėjimo vykdytoja yra šeima su motina. Todėl ji nemažiau už mokytoją yra reikalinga žinių iš auklėjimo srities ir lituanistikos. Jai reikia netik moralinės, bet ir konkrečios paramos. Jai reikia aiškių kelrodžių, kad nepatektų į nutautimo klystkelius.

Pasiūlymai: 1. Steigti tėvams vaikų auklėjimo kursus, kuriuose jiems būtų duodama praktiškų žinių, kaip pasėti ir ugdyti lietuvybės sėklą mažuosiuose.

2. Organizuoti ir remti vaikų židinėlius šeimose (6 - 8 vaikams). Tiems židinėliams turėtų vadovauti motinos.

3. Skatinti šeimas, kad jos labiau rūpintųsi namų aplinkos lietuviškumu ir lietuvių kalbos perteikimu vaikams.

4. Bandyti įtraukti į priešmokyklinio auklėjimo darbą vyresnio amžiaus lietuvius arba jaunuosius neturinčius šeimų.

PARAMA LITUANISTINIAM ŠVIETIMUI IŠ "ETHNIC HERITAGE" ĮSTATYME NUMATYTO FONDO
(Šv. T. narys Kun. Kaz. Pugevičius)

JAV Kongrese sekmingai praėjęs ir Prezidento pasirašytas "S 659 Higher Education Act of 1972", kurio dalį sudaro "Title IX -- Ethnic Heritage Program (p. 210 House of Representatives Report Nr. 92-1065) numato skirti kasmet po $15.000.000 tautinių grupių mokykoms, organizacijoms, mokytojų kursams, istorijos, geografijos, ekonomijos, literatūros, meno, muzikos, dramos, kalbos mokslo ir bendrai kultūros leidiniams (Sec. 903).

Deja, š.m. spalio 9 d. Washingtone susirinkęs National Coordinating Assembly for Ethnic Studies (L.B. Švietimo Tarybą jame atstovauja Kun. Kaz. Pugevičius), sužinojo, kad JAV valdžios sąmatų biuras (Office of Budget Management) iš ateinančių metų sąmatos išbraukė etniniams mokslams numatytas pinigų sumas. Protestai ir intervencijos įvairiose valdžios įstaigose kol kas liko be teigiamų pasekmių. Pranešėjas Kun. K. P. ragina visokiais galimais būdais ir keliais atakuoti Prezidentą ir Švietimo Komisionierių Marland, kad administracija sausio mėn. vėl iškeltų klausimą patiekiant papildomąjį sąmatos projektą (Supplementary Budget)

Įvykusių tuo klausimu diskusijų metu JAV LB Centro Valdybos pirmkas V. Volertas pranešė, kad tie fondai kol kas esą vetuoti. Priežasčių tam tenka ieškoti Washingtono vadovaujamų sluoksnių nesutarime dėl fondų paskirstymo. Vieni siūlo skirti juos universitetams, kiti -- negrams ir portorikiečiams, o baltieji, kaip daugiau pasiturinčios grupės, nesą tai fondų paramai kvalifikuoti. Lietuviai, kuriuos šioje akcijoje atstovauja be Kun. K. Pugevičiaus dar J. Novasitis, Aušra Zerr ir Arv. Barzdukas, veikia vieningai ir sutartinai. V. Volerto pareiškimu, paruošus konkrečius projektus, galima būtų gauti paramos jų vykdymui iš kitokių fondų.

JAUNIMO SKAITINIAI
(Šv. Tarybos narys kun. J. Vaišnys, SJ)

Tremtyje turime išleidę 36 knygeles vaikams ir 41 paaugliams. Tatai jau būtų pusėtinai geras kiekis mūsų sąlygose. Deja, didelė dalis tų knygelių parašytos sunkiu stiliumi ir nesuprantama kalba -- vaikams neįkandamos ir neįdomios. Tat tenka rimtai susirūpinti tuo skaitinių trūkumu ir išleisti vaikams ir jaunimui kelis kartus daugiau skaitinių, negu lig šiol išleisdavom. Kas vaikams skaitinius paruoš?

a) Siūloma skirti kasmet 1000 dol. premijas už geriausias knygeles.

b) Užsakyti jaunimui tinkamas knygas pas mūsų jaunuosius rašytojus, kurie geriau supranta dabarties jaunimą ir jo skonį.

c) Kai kas mano, kad galėtume perspausdinti Lietuvoje išleistas knygeles arba net nupirkti jų didesnius kiekius už, palyginti pigią kainą. Pranešėjo žiniomis, Lietuvoje šiuo metu išleidžiama po 30-40 leidinių kasmet. Iš to skaičiaus gal tik 10 knygelių būna užkrėstos komunistine propaganda, kitos esančios "švarios", vaikams įdomios ir patrauklios. Esąs žinomas faktas, kad daugelyje tremtinių šeimų tokių Lietuvoje išleistų skaitinių yra gana apsčiai.

Skaitinių leidimui reikėtų sukelti po 12.000 - 15.000 dol. kasmet. Gal vertėtų tam tikslui paskelbti vajų? Taip pat svarbus uždavinys išleistus skaitinius išplatinti, nes lig šiol išleistųjų knygelių nemaži kiekiai guli apdulkėjusiuos knygų sandėliuose...

Pastaba: Vėliau seku-

(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

Tėv. Žib. 46 nr. paskyrė vedamąjį lietuviškoms pavardėms ginti. Taikliai tartos mintys, verta nepraleisti negirdom. Ar ne privalėtų visos mūsų draugijos, o ypačiai LB, kasmet vis ir vis pakelti balsą, savo nariams primenant tą svarbią tautinės kultūros žymę -- garbingai laikytis savos pavardės ir kitiems aplinkui patarti, kad niekas neverstų kailio įatvirkščią pusę, nemėgdžiotų bezdžioniškai svetimų pamušalų. Tuo tarpu pas mus visai tylom praleidžiami gėdingi faktai, kai šen ten išgirstame ar paskaitome, jog lietuvis persikrikštijo į Scott ar Smith. Tartum nebejautrūs tapome, apsipratome. Reikėtų gal sukurti tautinės savigarbos mylėtojų draugiją, kuri be perstojo ta linkme dairytųsi ir ieškotų būdų, kaip savų, gražių pavardžių žalojimo išvengti, bent kiek apstabdyti. Be abejo, sykiu reikia propaguoti suslavintų pavardžių atitaisymą -- tos ilgos uodegos ir vartoti neparanku, ir neskoningai skamba. Greta pavardžių nemažiau svarbus reikalais ir vardų. Net dar labiau jautrus reikalas, nes pavardės yra vis viena daug pastovesnės, o vardą kiekvienas naujagimis gauna kas kartas visai nujai parinktą. Vadinas su kiekvienom krikštynom vis priseina tėvams naujai apsispręsti: už neabjotiną lietuvybę ar -- savo naujagimį palikti be savito tautinio ženklo ir įblokšti tiesiog į tarptautinio katilo dugną?

● Sakoma, daug pašauktų, bet mažai išrinktų. Mūsų spaudoje gana plačiai vis paminimi įvairūs veikėjai -- amžiaus, vedybų sukakties ar mirties atveju. Iškeliami gausūs nuopelnai dažnai perdedant, kad nekartą susidaro įspūdis, jog pavyzdingų, labai dorų ir idealių asmenų mūsuose tikrai apsčiai užderėję. Angelai ne žmonės, kai net gyvieji taip nudailinami. Tačiau tai būna tik priekinė audeklo pusė, o pažvelgus antrapus ir akyliau patyrinėjus paaiškėja, jog ne visa auksas, kas paviršium nublizginta. Kai kieno tokių vaišėm ir viešu žodžiu apgerbtųjų, pavyzdžiui, vaikai į lietuvišką mokyklą nebuvo leidžiami arba ir kalbėti lietuviškai nekiek beįkerta; kitas toks nuopelningas tautietis visai savų laikraščių neskaito ir liet. knygai pavartyti neturi laiko; net yra tokių tariamų veikėjų, kurie okupantui pernelyg nuolaidūs ir maskvinės "Tiesos" žinias ima kaip tikrą šaltinį, o į mūsų politinius veiksnius nugarą užsuka. Taigi, pagerbtųjų tarpe pasitaiko visokių. O plačiai pasaulyje išsiskirstę arba didmiesčiuose praskendę mes sunkiai begalime sužinoti kad ir dažnai garsinamų spaudoje pavardžių abi puses. Ir vienu kitu nusivylus, imama ir kitais abejoti. Iš ko atpažintume, kuris yra tikras, o kuris tik draugų nublizgintas ir su nuotraukom spaudon iškilmingai įskelbtas?

● Girdime kalbant, kad tikro lietuvio pažymiai yra -- jo priklausymas savoms draugijoms, jo prenumeruojama spauda, taip pat ypatingai jo šeima: ar vaikai kalba lietuviškai? O giliausią sąmoningumą išreiškianti žymė -- vaikų vardai! Kuris veikėjas bando sėdėti ant dviejų kėdžių, tas parenka tarptautinius vardus, kad jo vaikams būtų lengva įsimaišyti į kitas tautas. Tas pat ypač ryšku jaunose mūsų šeimose: jei koks Algis arba Rimas su žmona Dalia savo pirmagimį ar kitus vaikus įvardija jau nebe lietuviškai, o kokiu Eustachijum ar Žozefina, tai visai aišku -- jų tautinė sąmonė gerokai sumenkusi, vos paviršium laikosi. Betgi kuriam dar patinka Birutė, Eglė ar Gintas -- to tautinė savijauta be jokio abejojimo dar šviesiai gaji ir sveikai gyva.

NKVD NAGUOSE

PRANCŪZŲ GENEROLO PIERRE BILLOTTE NUOTYKIAI OK. LIETUVOJE

Prancūzų generolas Pierre Billotte, neseniai išėjusioje knygoje "Le Temps des armes" pasakoja savo nuotykius II Pas. kare, kaip 1940-41 m. žiemą, bėgdamas iš belaisvių stovyklos Pomeranijoje, su dviem prancūzų karininkais perėjęs Lietuvos sieną prie Eitkūnų, pateko į NKVD rankas ir Kaune sėdėjo vienoje kameroje su prof. A. Voldemaru ir J. Indrišiūnu.

***

Traukiny, kuriuo jie persirengę civiliai, važiavo į Eitkūnus, buvo daug grįžtančių iš atostogų į dalinius vokiečių kareivių ir pasienio stotis buvo stipriai saugoma. Ar paprašys jų parodyti dokumentus? Ar nepasirodys jie įtartinai apsirengę civiliškai šitoje kariškių masėje? Buvo dar daugiau visokių klausimų, į kuriuos sunku būtų atsakyti. Pagaliau pasirodė Eitkūnai ir visi turėjo iš traukinio iš lipti.

Mes buvome mažiukai tarp Wehrmachto milžiniškų karių, pasakoja Billotte, ir pasukome prie stoties išėjimo, kur žandarai stovėjo. Jie atidžiai tikrino karių atostoginius leidimus.

Staiga man atėjo įkvėpimas, toliau pasakoja Billotte. Aš įtraukiau savo draugus į šalimais greit pražygiuojančios karių voros galą ir susidūrėme su nustebusiais žandarais.

-- Lassen sie uns passieren bitte (prašau mums leisti praeiti).

Prieš tokį užtikrintą pasakymą, jie pasitraukė iš kelio ir mus praleido. Be abejo, jiems buvo duotas įsakymas kontroliuoti tik kariškius ir civiliai buvo ne jų kompetencijoje.

Mes nutarėme grįžti atgal į Eitkūnus iš vakarų, pražygiuoti keletą šimtų metrų į šiaurę ir paskui staiga pasukti sienos pusėn, tuo būdu apeinant miestelį. Mes ėjome žąsele didžiausioje tyloje keliasdešimt minučių ir jau ruošėmės pereiti kelią, kaip staiga pasigirdęs griausmingas: "Werda?" (Kas ten?) mus prikalė prie žemės. Mes užgriuvome ant sargybos posto iš keliolikos kareivių, buvusių per šimtą metrų nuo mūsų.

Mes pasileidome atgal visu greitumu, lyg dalyvautumėme olimpiniuose žaidimuose. Vokiečiai ėmė mus vytis. Bet yra tradicija tokio žanro lenktynėse, kad kiškis bėga greičiau už medžiotoją. Laimei mes pasiekėme vienkiemį tarp sniego pusnių. Uždusę, pakirstom nuo baimės kojom, mes pasislėpėme vienos daržinės kampe. Vokiečiai vijosi mus su šunimis kas penkioliką sekundžių iššaudami į orą šviečiančias raketas. Pasislėpę mes nedrįsome ir kvėpuoti. Aš greitomis ieškojau pačio originaliausio sprendimo, negu pasilikti pasislėpus kampe.

-- Ar yra kas nors? -- šaukė vokiečiai daužydami visas pastatų duris.

Niekas jiems neatsakinėjo. Patrulis buvo tik per dvidešimt metrų nuo mūsų. Po kelių sekundžių dvejojimo, kurios mums pasirodė amžinybe, patrulio viršininkas, nieko nematydamas ir bijodamas prarasti mūsų pėdsakus, davė kareiviams įsakymą vytis toliau. Jų šunys, matyt nuo šalčio praradę uoslę, nubėgo kartu, mūsų nesuradę.

Tada Richemontui kilo ideali mintis. Mes grįšime atgal, eidami ta pačia kryptimi, kur buvome pastebėti ir prašliaušime per keliasdešimt metrų pro sargybos būstinę. Vokiečiai tikriausiai nesitikės, kad bėgliai grįš ir toj pačioj vietoj bandys pereiti sieną. Turėjome šliaužti ir tai mums užtruko dvi valandas. Bet kiekvienas nušliaužtas metras mums teikė vilties.

Staiga mes nosimi atsirėmėme į spygliuotų vielų užtvarą. Mums stovykloje sakė, kad ji esanti 6 metrų aukščio, bet ji tikrumoje buvo gal tik vieno metro, nes slėpėsi penkių metrų aukščio pusnyje ir buvo nesunku ją perlipti. Kai dėl upės, kuri buvo kitoj pusėj, ji buvo užšalusi ir padengta sniego, vos įžiūrima. Po penkių minučių mes jau buvome kitoj pusėj sienos ir džiaugėmės, kad mūsų vargai bus pasibaigę. Mes nutarėme pasukti į Virbalį, Lietuvos miestelį, kuris yra priešais Eitkūnus. Ten mes nutarėme pirmam pasitaikiusiam sovietų pareigūnui prisistatyti ir prašyti, kad būtų leista susisiekti su Anglijos ambasada Maskvoje irši padėtų pasiekti Londoną ir gen. de Gaulle.

Kadangi dar buvo naktis galvojome pirmame pasitaikiusiame pastate truputį numigti. Netoli radome nedidelę stačiatikių bažnytėlę, kuri atrodė apleista. Kai ruošėmės jon įlįsti, staiga iš visų pusių buvom apsupti nedidelio ūgio pašliūžininkų karių, tyliai išlindusių iš nakties tamsos.

Pirm negu mūsų nustebimas praėjo, jie nusiėmė slides ir priklaupė šaulio pozicijon, atkreipdami savo šautuvus į mus. Taip tęsėsi keletą sekundžių. Jie buvo pasiruošę šauti. Staiga Billotte prisiminė Paryžiuje matytą Elvire Popesco ir Jacques Deval komediją "Tovaritch". Ir jis jiems suriko šį žodį.

Efektas buvo nuostabus, bet ne tas kurio tikėjosi. Mongolai pasilikę šauti pasiruoštoj pozicijoj, pradėjo rėkti. Tik vėliau prancūzai suprato, ką jie įsakinėjo. Būtent, atsigulti ant pilvo, rankas uždėjus už sprando ir nejudėti.

(Kitame numeryje: apkaltinti špionažu, NKVD tardomi Kaune.)

ŠAULIAI IR KITOS ORGANIZACIJOS

Dr. K. Pautienis

Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje, Amerikoje ir Kanadoje, atsikūrė kiek vėliau už kitas lietuviškas organizacijas, bet tas nepakenkė jos greitam augimui ir plėtojimuisi. Šauliai Lietuvoje susikūrė anksčiau už kitas lietuviškas organizacijas. Šauliai organizuodamiesi 1919 m. Lietuvos laisvės kovų metu, tuojau stojo į kovą su Lietuvos išoriniais ir vidaus priešais. Daug šaulių paaukojo savo gyvybes dėl Lietuvos laisvės. Lietuviškos kolonijos, Amerikoje ir Kanadoje nevisur vienodai reagavo į šaulių įsisteigimą. Vienur buvo žiūrima palankiai, kitur buvo sutikta su abejingumu, nes manė, kad šauliai aktyviai dirbdami, gali susilpninti esamų organizacijų veiklą.

Nereikia bijoti, šauliai iš kitų organizacijų darbo neatims ir bedarbiais nepadarys. Priešingai, savo aktyvia veikla šauliai paskatins esamas organizacijas, būti veiklesnėm. Senesnės kartos ateivių kai kurios organizacijos Amerikoje buvo net sustabdę savo veiklą, bet atsiradus naujų ateivių veiklioms organizacijoms, senos atgijo ir pradėjo gražiai veikti. Jei viena organizacija aktyviai veikia tai šalia esamos apsnūdusios organizacijos atbunda ir suaktyvėja.

Šaulių aktyvumas kitoms organizacijoms nekenkia, o priešingai jas paskatina daugiau veikti. Nuomonių skirtumas, dirbant lietuvišką kultūrinį ar politinį darbą, lietuvių organizacijose, privalo būti. Nes viena nuomonė ir jos vykdymas yra ne kas kitas kaip diktatūra. Tad nuomonių skirtumas yra ir turi būti, nes, tai demokratijos principas. Už skirtingas nuomones dėl lietuviškos veiklos, mes šauliai ir kitos organizacijos negalime neigiamai nusistatyti vieną organizacija prieš kitą.

Komunistų agentai, atvykę iš už geležinės uždangos, mus kiršina, skaldo, išnaudoja kiekvieną mūsų mažiausią skirtingą nuomonę ir pučia reikalą labai plačiai, nors tas mažmožis vertas keletą centų. Iš adatos jie priskaldo vežimą,

Visos lietuviškos organizacijos yra geros, apart komunistų ir jų simpatikų, nes jos visos trokšta Lietuvai laisvės. Komunistai ir jų simpatikai yra priešingi Lietuvos laisvės atgavimui ir dėl to šauliams nepakeliui. Šauliai kiek tik gali, su visomis lietuviškomis organizacijomis dirba ir net visur talkina kur ta talka prašoma, arba prisideda kur tik reikalinga lietuviškam kultūriniam ar politiniam darbui. LŠST veikla, kuopose, būriuose, sekcijose pastaruoju laiku smarkiai pagyvėjo. Šaulių centras labai daug progresuojančio darbo dirba. Centro valdybos pirmininkas V. Tamošiūnas informacija ir nurodymais skatina šaulių vienetus būti veikliais ir duoda sugestijas ką galima tuo ar kitu laiku padaryti.

Šaulių centras (pirmininkas) ten kur nėra šaulių, kuria naujus vienetus ir taip kasmet šaulių kuopų ar būrių vis didėja. Jei kitos senos organizacijos silpsta ir nyksta, tai šauliai priešingai visose kolonijose progresuoja.

Kai kurie lietuviai ar organizacijos savo asmeniškus interesus ar savo organizacijos tikslus vertina aukščiau už lietuvybę ir už pavergtos tėvynės vadavimo darbą. Šauliai(lės), priešingai visas savo fizines ir dvasines jėgas aukoja lietuvybės išlaikymui ir pavergtos Lietuvos nepriklausomybės atstatymui.

Kas iš lietuvių gera valia savo širdyje randa pritarimo šaulių veiklai, nuoširdžiai visi šauliai kviečia stoti į šaulių gretas bendram lietuvybės ir Lietuvos vadavimo darbui dirbti.

J. GRAUDA

Elektrėnai ir... tarakonai!

Atskleidžiame buržuazinės išeivijos išleistą Enciklopediją ir skaitome: Elektrėnai nauja gyvenvietė, pradėta kurti 1961 prie statomos šiluminės elektros jėgainės... apie 5000 gyventojų... visi namai keturaukščiai, pastatyti iš atvežtų didelių gelžbetoninių plokščių... nėra kiemų - darželių ir tvorų, užtai įruošti gėlynai, pievelės, vaikams žaisti aikštelės, o vieton bažnyčios pastatyti bolševikinės "kultūros" rūmai, skirti komunistinei propagandai...

Matome, kad keliose buržuazinės Enciklopedijos eilutėse prisėta daug antitarybinių tendencijų. Juk Elektrėnai yra vieta, kur veža pažangius ir netaip jau pažangius lietuvius turistus susipažinti su pramonine gyvenviete, kuri sukurta tarybų, kuri perdėm tarybinės santvarkos simbolis. Stengdamiesi gauti išsamiausių davinių, savaime aišku, kreipiame akis į tarybinius šaltinius. Iš jų privalo aiškėti socialistinė tikrovė ir socialistinė buitis.

Štai ir iškarpa iš Vilniuje leidžiamos Šluotos (Nr. 11):

TARAKONAI ŠTURMUOJA...

„Elektrėnuose paplitus tarakonams, kai kurie gyventojai neįsileidžia sanitarinės tarnybos darbuotojų į butus dezinsekcijai ir deratizacijai atlikti. Todėl iš likusių nedezinsekuotų butų parazitai vėl išplinta į išdezinsekuotus butus". (Iš respublikinės sanepidstoties darbuotojo laiško).

Kokie monai, kokie monai:
Lenda gryčion tarakonai!
Gal išnaikintum visus,
Kad ištiestų jie ūsus,
Patys virsdami į šoną, —
Bet keista žmonių mada:
Įsileidžia tarakoną,
Sanitaro — niekada!

Eiliavo A. Bebūta

Aiškiai matome, kad buržuazinė Enciklopedija nesuteikia pilnų davinių apie Elektrėnų buitį. Enciklopedija kalba pilna burna apie gėlynus, gelžbetoninius blokus ir keturaukščius namus, bet nė puse burnos neužsimena apie esminę socialistinės buities detalę, apie tarakonus! Apie tą detalę sužinome iš tarybinių šaltinių.

Tiktai dabar pažangūs ir pusiaupažangūs turistai, atvežti į Elaktrėnus galės pagrįstai reikalauti: parodykite mums elektrinės jėgainės tarakonus!

Kadaise rašė apie prūsokus Pulgis ir patarė, kaip nuo jų gintis. Ačiū Šluotos bendradarbiui A. Bebutai už dirstelėjimą į socialistinių tarakonų lizdus. Pastebėjo vyras tarakonų ūsus keturaukščių namų plyšiuose. Kaip nuo jų gintis Bebuta, aišku, neturi valios nurodyti. Faktas lieka faktu: Elektrėnų tarakonai nėra buržuazinės kilmės.

Mes prašome Jūsų surasti tik VIENĄ skaitytoją!

Naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais $10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų — $6.50.

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

.....

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

.....

Užsakytojo pavardė ir vardas .....

Adresas .....

.....

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir atsiuntęs pinigus, gauna dovanų knygą.

LIETUVIŠKOJO ŠVIETIMO....

(Atkelta iš 3 psl.)

siose diskusijose skaitinių klausimu buvo pareikšta rezervų dėl skaitinių importo iš okup. Lietuvos. Mūsų vaikams ir jaunimui skiriamos knygelės turinčios tarnauti lietuviškojo ne sovietinio patriotizmo auklėjimui, ir todėl Lietuvoje leidžiamos knygelės netinkančios.

(Bus daugiau)

MACHINISTS
Excellent working conditions and good rates.
216-464-2313
(92-98)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
PLASTIC MOLD MAKERS
OR
EXPERIENCED MACHINIST
& DIE MAKERS
Must have job shop experience and be able to set up, work from blue prints & close tolerance.
Salary commensurate with experience, excellent company paid benefits.
NORTHERN DIE & MOLD CO.
3804 E. WILDER RD.
BAY CITY, MICH.
517-684-5573
(90-96)

MACHINISTS
Steady work for men with experience; day shift; overtime.
Apply at:
HYTROL MFG.
18335 Weaver
Detroit, Mich.
Phone: 313-272-7330
(90-94)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

KŪRYBA IR MOKSLAS

"LIETUVIŲ POEZIJA IŠEIVIJOJE"

K. RADVILIONIS

Tai stora knyga, kurioje išrikiuota net 80 autorių su savo poezijos pavyzdžiais. Visos antologijos turi trūkumų. Neišvengė jų ir ši. Autorių tvarka neaiški: neišlaikyta nei chronologinė, nei alfabetinė linija. Mačernis negyveno išeivijoje, Vienų autorių duota po gerą tuziną eilėraščių ir daugiau, kitų vos du, trys ar penki. Matyt, redaktorius svėrė kolegas poetus savo subjektyviomis svarstyklėmis. Nėra Lamberto, bet yra toks Visvydas, neišleidęs jokio poezijos rinkinio. Pagaliau iš šios antologijos nebeaišku, kuo skiriasi poezija nuo prozos. Eilėraštis mažiausia turi turėti ritmą. Metaforų, palyginimų etc., galime rasti ir geroje prozoje. Daugelis šioje knygoje sudėtų dalykų yra gryna proza, kad ir suskaldyta į nelygias eilutes (kartais tik po vieną ar net pusę žodžio eilutėje, kaip Meko pavyzdžiuose, tai jau grynas popieriaus eikvojimas, be reikalo pakeliąs knygos kainą).

Knygoje randame visa ko. Čia sutinkame ir visą eilę gerai žinomų, ir daug kam iki šiol net visiškai negirdėtų ar nepastebėtų pranašininkų. Negalime nepastebėti visos eilės profesionalų poetų (jei taip galima juos pavadinti), kurie išmano savo amatą, kaip Vaitkus, Baltrušaitis, Kirša, Santvaras, Aistis, Radauskas, Andriekus, na, ir dar vienas kitas, kurių eilėraščiai sklandūs ir nudailinti, sakytume, nėra ko nei pridėti, nei atimti. Tai kaip gero skulptoriaus darbas, kuris žino molio ar medžio savybes ir moka pavartoti skaptelį ar piūklelį: kur reikia stambų, kitur smulkutį, čia giliau paspaudžia, ten vėl tik paviršium nuzulina. Tai kaip gero meistro išpiaustyti langinių ar stogo "žirgelių" papuošimai, viskas savo vietoje priderinta. Paprastas žmogelis pasižiūrės ir pasakys: gražiai padaryta, pritinka.

Yra ir grynų žodžio žonglierių, kurie, kaip at rodo, nieko neturi pasakyti arba nemoka išsireikšti. Jie maišo žodžius ir sąvokas, kaip prastas bartenderis kokteilį, o paskum primerkęs akį pasižiūri prieš šviesą, kas čia jam išėjo, -- nesvarbu, kad drumzlina, gers tie žalčiai girtuokliai, ką jie išmano, bet tik kvapas muša į nosį. Tai yra, neornamentuota kalba tariant, kliedėjimų poezija. Tokio produkto gausiai patėškė Mackus ir jo sekėjai. Galima net įtarti, kad didelė tokios "poezijos" dalis buvo parašyta autoriams esant neblaiviems ar dar neišsipagiriojusiems (ar galėtų blaivus žmogus, pavyzdžiui, taip nutaukšti, kaip Mackus: "Kentėti ne kaltybę pasmerktos, iš medžio ir metalo liekanų sudėstytos megaitės vidurnaktyje perskaptuoja savo kūnų formas"...?) Rodos, tada dar nebuvo nei LSD ir niekas nerūkė marijuanos.

Tačiau randame šioje knygoje ir tokių eilėraščių, kuriuos beskaitydamas pajunti, kad tavo širdis sudrebėjo ir kelias sekundes ėmė netaisyklingai plakti, o akinių stiklai aprasojo. Tai jau tikra širdies poezija. Tokių eilėraščių sukūrė Brazdžionis, Tysliava (jo "Tėve mūsų"), Rūkas, Nagys, Šlaitas. Kiti gal jų ras ir daugiau, pagal savo kraujo spaudimą, kuris labai nevienodas. Su poezija kaip su moterimi: vienam patinka vienoki išmatavimai ir spalva, kitam kitokie. Tačiau šiaip ar taip, knyga galėjo būti bent trečdaliu plonesnė.

Pats redaktorius Kazys Bradūnas yra labai produktingas ir prigrūdo gerą puskapį tos savo produkcijos. Yra jų tarpe patrauklių dalykėlių, tačiau daugelis jo eilėraščių palieka puszalio, nedakepto blyno skonį. Kodėl Bradūnas nepabandė išmokti rašyti gerą prozą? Gal tada galėtų laimėti didesnes premijas. Tik reikėtų jam dar pastudijuoti lietuvišką gramatiką ir žodyną. Yra ne "vandenai", bet "vandenys", ne "laštakis", bet "laštakas" ar "latakas". Ir kam gali sukelti poetinę nuotaiką ar susižavėjimą toks jau baisiai banalus vaizdas: "Mano tauta, lyg peršautas šuo, unkščia laižydamas kruviną Nemuno krantą..." Tai jau per daug nepoetiška! Dar juokingiau kai Nyka-Niliūnas, fantazuodamas apie geizerius "tolimoje šiaurės jūroje", tad Islandijoje, staiga išgirsta, kad "tūkstančiai pingvinų klega gretimose salose" ir pats pasijunta tartum pingvinas. Tikrumoje nėra nei vieno pingvino Arktikoje, jie gyvena tik pietų pusrutulyje, Antarktikoje, kurioje nėra geizerių. Tebūnie palaiminta poeto fantazija!

Knygos įvade Viktorija Skrupskelytė parodė tokius didelius sugebėjimus išgirti kai kuriuos autorius, kad norisi kelti klausimą ar kartais ji nėra išėjusi amerikoniškos reklamų gamintojų mokyklos. Ji daugelio poetų kūryboje atranda tokių mandrybių, kai jų eilėraščius skaitydamas ir su žvake pasižibindamas tokių dalykų ten negali rasti. Tai kaip anacino tablečių reklama televizijoje. Autoriams, žinoma, tas patiks.

Knygos viršeliai ir ant raštė pamėgdžioja okupuotoje Lietuvoje 1967 m. tuo pat vardu išleistą dviejų tomų antologiją. Tik pridėti žodžiai "išeivijoje 1945-1971" ir skaitlinė III. Bibliotekininkai ėmė ir sukatalogavo kaip to paties veikalo trečią tomą! Žinoma, tai nesąmonė, bet ne jie kalti, kaltas redaktoriaus ar leidėjų "pasišmaikštavimas" (anot tarybinės terminologijos, tikroji prasmė -- botagu pliauškinti ore). Vistiek knygą pavartyti ir paskaityti verta, visko ten yra, ne viskas visiems patiks, tik gal visi nusiskųs dėl per aukštos kainos.

LIETUVIŲ POEZIJA IŠEIVIJOJE 1945-1971. III. Redagavo Kazys Bradūnas. Chicago, Ateitis, 1971. 671 psl. Kaina 11 dol.

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

GEN. ST. RAŠTIKIO "ĮVYKIAI IR ŽMONĖS" REIKALU

Akademinės Skautijos Leidykla su malonumu praneša, kad visi knygos prenumeratorių užsakymai buvo išsiųsti prieš lapkričio 15 dieną. Taip pat jau aprūpinta ir eilė platintojų.

Leidykla dėkoja visiems prenumeratoriams už parodytą pasitikėjimą ir paskatinimą. Šiaurės Amerikoje gyvenantieji prenumeratoriai, iki gruodžio pradžios negavę knygos paštu, prašomi susisiekti su Leidykla.

ĮVYKIUS IR ŽMONES norintieji įsigyti dabar kreipiasi į Leidyklą arba pas platintojus. Kaina $15.00/egz. Leidyklai čekiai rašomi "FILISTERIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA" vardu.

AKADEMINĖS SKAUTIJOS LEIDYKLA
c/o A. V. Dundzila
4339 W. 83 Street
Chicago, Ill. 60652

KNYGOS PLATINTOJAI ŠIAURĖS AMERIKOJE:

LOS ANGELES	Valentinas Varnas, Leidyklos įgaliotinis
	Lietuvių Dienos, A. Skirius
	Vacius Prižgintas
WATERBURY	Spauda, V. Vaitkus
CHICAGO	Draugas, dienraštis
	Gifts International, J. Vaznelis
	Marginiai, I. Sinkevičiūtė
	K. Rožanskas
	J. Stankūnas
E. CHICAGO	O. Juodvalkienė
BOSTON	Keleivis, savaitraštis
DETROIT	Spaudos kioskas, V. Čižauskas
ROCHESTER	A. Sabalis
EUCLID, OHIO	Baltic Delicatessen, F. Eidimtas
CLEVELAND	Patria, B. Gaidžiūnas
MONTREAL	Spaudos kioskas, P. Rudinskas
TORONTO	V. Aušrotas

Povilo Puzino paveikslas "XX amžiaus madona" 1951 m. apdovanotas aukščiausia premija Tarptautiniame madonų meno festivalyje Los Angeles, Calif. ir 1956 m. "Grand National Award" American Artists Professional League, New Yorke.

POVILAS PUZINAS JO NEUŽMIRŠTANT

ANTANAS RŪKŠTELĖ

Kiekvieno asmens atsiskyrimas iš mūsų tarpo gimdo skausdulį. Nepaprastu jautrumu mes pajuntam šį išgyvenimą, kai į amžinybę iškeliauja asmenys daug davę ir dar daugiau žadėję duoti mūsų bendram kultūriniam labui. Štai jau penkeri metai (š.m. spalio 22 d.) kai netekom dail. Povilo Puzino, energingo, judraus, gyvenimo užgrūdinto kūrėjo, išlikusio ištikimu meno tiesai, jo aukštam ir kilniam tikslui -- savo kūryba būti su žmogumi ir per ją atiduoti kas žmogui priklauso. Užtat nenuostabu, kad ir čia, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, jis nepasidavė pagundai jungtis į meno cirką, meno žonglierystę, išsižadėti savo tikėjimo į tikrojo meno pradą, nepasidavė vilionėms mestis į madingą kraštutinumą, kuriame nematė nei dvasios, nei turinio, nei idėjos. Jis matė, kad vadinamu menu, o tiksliau pasakius meno skraiste prisidengusių kultūrinio smukdymo apaštalų skiepijimas nudvasinto internacionalo alina bei žudo kūrėjo polėkius, jo tautinį pradą ir veda į visišką jo sunaikinimą. Povilas Puzinas ne tik neįsijungė į tą srovę, bet labai aiškiai ir viešai ne kartą yra išsakęs savo tikėjimą ir savo kietą atvirą žodį jo priešingam pasauliui ir tiems žmonėms, kurie į jį viliojo ar stūmė mažiau kritiškus ir mažiau galvojančius. Pav., 1959 m. gegužės mėn. American Artist žurnale, užgyręs Amerikos milžinišką medžiaginį sugebėjimą ir atsirandantį meno veržlumą, sako: "Parodykim tai savo mene, nuslopinant šių dienų internacionalinę propagandą 'kūrėjų' dailininkų, kurie save vadina pažangiais, o tikrumoje yra aršiausi reakcionieriai. Jie nori sunaikinti akademinę sistemą, nieko nesiūlydami jos vieton. Jų menas esmėje yra neigiamybė, pagrįstas iškrėslais (triukais), sąmoningai apskaičiuojant kompromituoti ir stebinti".

Akivaizdoje įvairių keistenybių, siūlomų meno vardu, P. Puzinas per visą savo kūrybinį metą liko akademinio auklėjimo realistas, kuriam privalu valdyti gerą piešinį, kompoziciją, formą, tapybinę techniką ir spalvinę gamą. Tuos privalumus rodė jau pirmieji jo darbai, jam baigus Rygos dailės akademiją.

Nežiūrint jo gyvenimo ir mokslinimosi Latvijoje, jis perėmė ne tik savo tėvų lietuvišką kalbą, bet ir meilę Lietuvai. Karinę tarnybą atlikti atvyko į Lietuvą (1933), kaipo įrodymą, kad jis yra Lietuvos pilietis. Kaip dailininkas, jis labai greit įrodė savo sugebėjimus ir norus atiduoti savo duoklę Lietuvos kultūrai. Jo pirmoji savarankiška kūrinių paroda įvyko 1933 m. Kaune, prieš išeinant atlikti karinę tarnybą.

1937-1939 dėstė piešimą Panevėžio berniukų gimnazijoj. Ten gyvendamas išdekoravo naujai pastatytą Katedrą, nutapydamas freskos ir aliejine technika virš 16 paveikslų. Tai buvo pirmas įvykis, kur lietuvis dailininkas atliko tai, ką anksčiau tik kviestiniai svetimtaučiai atlikdavo. Po to nutapė du paveikslus šoniniams altoriams Marijonų vienuolyno koplyčioje.

1940-1942 mokytojavo Dailės institute Kaune. Paskutinėmis Lietuvos nepriklausomo gyvenimo dienomis įvykusioje dailės parodoje laimėjo pirmą premi-

(Nukelta į 6 psl.)

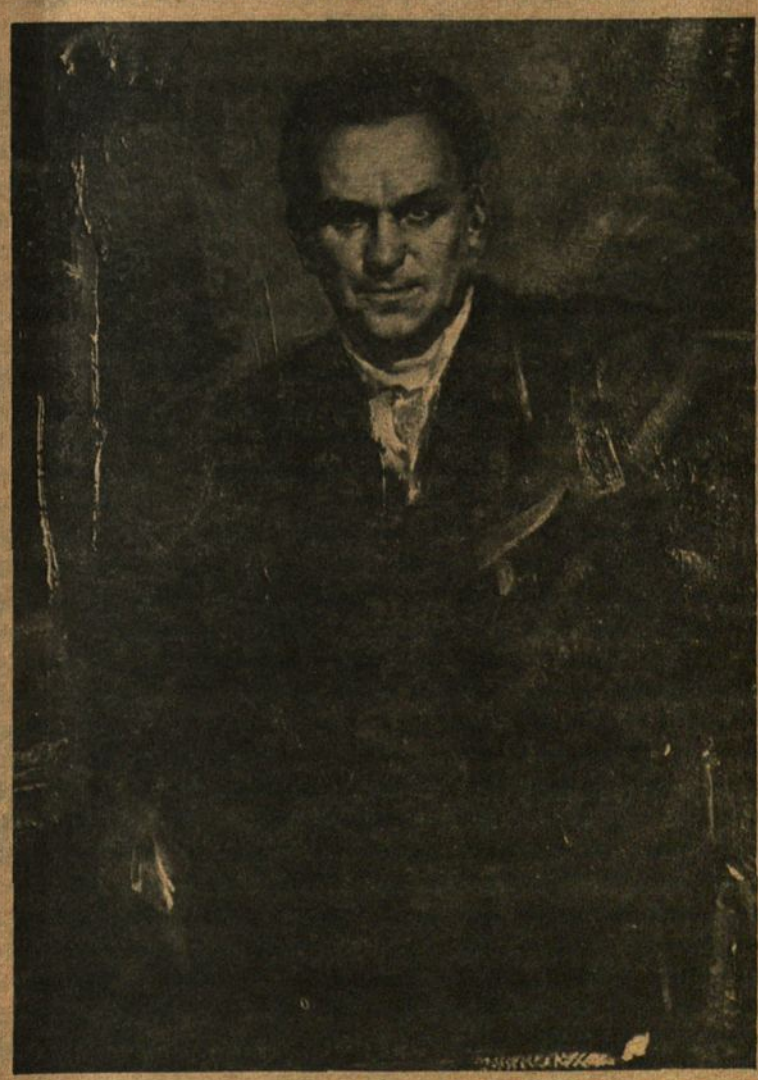

Dail. Povilas PUZINAS Autoportretas

Australiją palikus

Kelionėje po Ameriką

ANTANAS LAUKAITIS

Palikus vaišinguosius Baltimorės lietuvius su padidėjusiu svoriu nuo kurio man visą laiką yra taip sunku atsipalaiduoti, nes kur bebuvau ir pas kuriuos tik lietuvius besisvečiavau, visur dar radau ir pajutau tą lietuvišką vaišingumą, tą puikų savo senų bičiulių, draugų ir giminių priėmimą, bičiuliavimąsi, jog jau ir man pačiam kartais darosi baisu, ar aš gyvas ir sveikas, nesvarbu, kad ir su pri sidėjusiais 17 svarų, dar grįšiu atgal į Australiją.

New Yorke jau manęs laukė mano senas draugas kretingietis Julius Veblaitis, kurio dažnus pasisakymus mūsų lietuviškais reikalais matau ir toje pačioje Dirvoje. Daug metų nematytas, truputį sustorėjęs, dabartinis gimnazijos mokytojas, mane per visą didįjį New Yorką, vežęs į savo puikius namus, kur su sipažįstu su jo žmona Irena, se niau buvusia gražuole karalaite, dabar aktyvia prof. dr. J. Stuko radio valandėlės pagelbininke. Susitikimas malonus, įspūdingas. Prisiminimai, daug kalbų ir pašnekesys tęsiasi, kaip ir daugumoje mano kelionės vietų, iki ankstyvų paryčių, maloniai prisijungiant ir uošviams p. Vyliaudams -- kauniškiams, buv. agronomui ir Žemės ūkio ministerijos spaudos referentui, kuris sekančią dieną jau iš pat ryto mane paėmė savo apžvalginėn New Yorko kelionėn, viską taip vaizdžiai papasakodamas ir aprodydmas, ko tur būt nei pats geriausias šio miesto vadovas vaizdingiau nebūtų padaręs.

New Yorkas man padarė tikrą miestų miesto vaizdą. Buvau kone visur, mačiau ir kone viską, tačiau tokio didmiesčio kaip didysis New Yorkas, dar man neteko matyti. Ir, nors važinėjant ir vaikščiojant po didžiąją Manhattan salą, man net galva ir kaklas paskaudo nuo žiūrėjimo į didžiuosius šio miesto dangoraižius, kurių iki šio, bent panašaus dydžio, dar nebuvo tekę matyti, tačiau bendras vaizdas liko labai įspūdingas, didingas, paliekant neužmirštamus šios kelionės įspūdžius. Aplankiau Laisvės Statulą, kurią jau daug metų žinojau, nors Amerikos ir nebuvau matęs ir kuri kiekvienam ir lietuviui, atvykstančiam emigrantui, buvo lyg tas laimės švyturys, duodantis daug vilčių ir svajonių, pradedant savo naująjį gyvenimą šiame turtingame *ir keistame krašte, kuriame gali* žmogus rasti visko, nuo pačių geriausių pasaulyje dalykų iki pačių blogiausių, apie ką daugelis net pagalvoti negali. Apvaikščiojau, apvažinėjau ir pamačiau šį milžinišką miestą ne tik iš jo aplinkinių gražių vietų, bet taip pat ir iš jo pačių aukščiausių punktų, stebėdamas, kaip kad ir iš lėktuvo, žemai gatvėse važiuojančias mažas mašinas *ir kaip skruzdėlės vis beskubančius* žmones. Nepamirštamą įspūdį padarė Rockefeller centras, garsioji Fifth Ave., Broadway, pasaulio pinigų ir bankų Wall Street, Empire pastatas, ir daug, daug kitų įžymybių apie ką reikėtų atskirais straipsniais rašyti, nes kaip yra didis New Yorkas savo plotu taip yra jis gausus ir savo visokiomis didenybėmis, garsybėmis ir keistenybėmis.

New Yorko lietuvių gyvenimas yra susispietęs, daugumoje apie paskirus lietuviškuosius centrus, jau iš seniai įsigytus mūsų anksčiau atvykusių lietuvių. Gaila tik kad vis daugiau didėjantį ir plūstantį juodąjį banga baigia sugriauti mūsų buvusius šventus lietuviškuosius centrus išstumiant ne tik paskirus tautiečius iš centrinių miesto vietovių, bet taip pat perleidžiant juodiesiems ir savuosius klubus, centrus ir net parapijas. Tai problema, kurios aš jokiu būdu negalėjau suprasti Australijoj, galvodamas, kodėl gi tie Amerikos baltieji taip skriaudžia tuos vargšus juoduosius ir dabar, pamatęs ją, galvoju, kaip gera ir ramu gyventi pas mus neturint tokių rasinių rūpesčių.

Ypatingai malonu New Yorke buvo susipažinti ir svečiuotis prof. dr. ir Ponios Jokūbo Stuko namuose. Tiek ir lauke, tiek ir viduje yra maža lietuviška šventovė -- lietuviškas muziejus. Šis mokslo žmogus, kaip kad ir jo maloni ponia, yra čia gimę lietuviai. Neapsiriksiu pa sakydamas, kad šis malonus profesorius lietuviškosios valandėlės direktorius, Amerikos lietuvių vyčių vadas, yra lietuvis patriotas, nepavargstantis darbuotojas ir lietuviškų reikalų gynėjas. Jo sienas puošia paveikslai su bent keliais jo buvimais pas Amerikos prezidentus ir padarytomis su jais nuotraukomis. Taip pat daugybė diplomų, medalių, pasižymėjimo lakštų ir net pačio buv. Lietuvos prezidento A. Smetonos asmeninė kortelė su jo parašiu, liudijant kad ir jis priklausė jau per 30 metų vadovaujamam J. Stuko radio klubui. Kalbėjau ir aš jo valandėlėje ir buvau apdovanotas asmeninėmis profesoriaus dovanomis. Tai žmogus, *kurio lietuviškumo pavyzdys gali* būti taikomas ir daugeliui iš mūsų.

Malonioje savo draugų Veblaičių viešnagėje teko po daugelio metų vėl sutikti senuosius mūsų sporto veteranus Alfonsą (Fonkelį) Andriulį, su kuriuo, vadovaujant broliui Artūrui (Lietuvos rinktinės dalyviui) teko paskutiniuoju laiku žaisti krepšinį Vokietijoje ir mūsų gerai žinomą buvusį sportininką Artūrą Cenfeldą. Daug kalbų, prisiminimų, palyginimų dabarties su praeitim ir kita.

Antrąją savo buvimo dalį New Yorke praleidau pas gimnazijos draugą sportininką Algį Daukšą ir jo malonią seserį Rožę. Ir vėl sutikau savo prietelius sportininkus, tai gerai žinomą sporto žurnalistą ir buv. "Sporto" redaktorių Kęstutį Čerkelūną, kurio plunksnos ir tų puikių straipsnių pasiilgo ne tik Amerikos, bet ir Australijos sportininkai, tikėdamiesi kad ir vėl greitu laiku pasirodys bent koks lietuviškas sportinis leidinys. Mūsų veteranas futbolininkas Kazys (Kizla) Brazauskas, Antanas Bagdžiūnas IV-sios Kauno gimnazijos bendramokslis, krepšininkas kaunietis Algis Ruzgas, padarė siurprizą atsilankydami ir aplankydami mane. Nespėjome su savo draugu A. Daukša pasakoti įspūdžių iš Lietuvos, nes ir jis ten neseniai buvo, paminint mūsų sutiktus ir matytus veteranus Lietuvos sportininkus. Malonu buvo sutikti buv. teniso čempioną Vyt. Gerulaitį jo puikioje biznio įstaigoje.

New Yorke aplankiau tėvų pranciškonų turimą Kultūros Centrą, jų vienuolyną, bažnyčią ir "Darbininko" redakciją, kur sutikau savo gimnazijos klasės draugą, Tėvą Bučmį, dabartinį šio laikraščio redatorių. Malonu buvo sutikti ir gimnazijos draugą, dabartinį Kultūros Centro vadovą tėvą Baltakį. Nors išvaizdos truputį pasikeitę, plaukų galvoje daug mažiau, tačiau jaunystėje įgyta draugystė išliko nepaliesta ir gyvi prisiminimai, bendras darbas spaudoje buvo labai malonu prisiminti.

Puikiu keleiviniu autobusu, kur panašiai kaip ir lėktuve hostesės aptarnauja keleivius, atvažiavau į Hartfordo miestą. Čia, puikioje savo draugo *Broniaus ir žmonos Gražinos* rezidencijoje buvau labai mielai ir vaišingai sutiktas. Br. Aleksandravičius, baigęs inžineriją Amerikoje, labai gerai išsimušė į biznį ir šiandien yra vienas iš mūsų turtingųjų lietuvių. Malonu buvo matyti jų puikius vaikus, taip gražiai kalbant lietuviškai ir aktyviai dalyvaujant skautiškame ir sportiniame gyvenime. Ten pat aplankiau ir savo buv. tautinių šokių mokytoją Sydnėjuje p. A. Ustjanauskienę, kuri neseniai tik palaidojo savo vyrą, gerai žinomą lietuvių ir amerikonų veikėją Antaną Ustjanauską, prieš daugelį metų įsteigusį Sydnėjaus sporto klubą "Kovą". Turėjau susitikti ir aš su juo, tačiau nelaminga mirtis per anksti išplėšė šį žinomą ne tik Amerikoje, bet ir Australijoje lietuvį veikėją.

Malonu buvo šiame mieste aplankyti buv. australiečius tėvą ir Vytą Trečiokus, kurie čia turi puikų didelį motelį ir verčiasi labai gerai. Maloniai pavaišintas savo jaunystės draugų, prisimenant ir Australiją, vakare atvažiavau į Worcester, kur apsistojau savo gerų draugų ir bičiulių Reginos ir Jono Palubeckų namuose. Po daugelio metų malonu buvo sutikti savo draugus ir dar maloniau buvo pamatyti savo krikšto dukrą Aureliją, didelę skaučių veikėją, kuri dabar ruošiasi daktaratui. Kartu su savo prieteliais Aldona ir Juozu Brantais aplankome Worcester lietuvių klubą ir vėliau Maironio Parko klubą, kur man aprodo puikius šio modernaus klubo įrengimus. Čia yra susispietęs ir kone visas lietuviškas šio miesto lietuvių gyvenimas, nes puiki vieta, gražus ežeras ir daug vietos lauke ir viduje gali labai gražiai pasitarnauti visai lietuviškai veiklai. Lankausi lietuviškoje krautuvėje, kurios savininkai yra karšti "Dirvos" *skaitytojai ir mane tuoj* pat atpažįsta. Lygiai taip pat malonu buvo lankytis pas Joną Vidūną su ponia, kurie labai stipriai verčiasi savame biznyje ir kurio tėviškėje Dzūkijoje lankiausi tik prieš keletą mėnesių, būdamas Lietuvoje.

Kur bebuvau, kur beviešėjau visur pajutau tą malonų artimumą, draugiškumą, prisimenant jaunystėje išgyventas dienas, kartu praleistą sunkų karo metą ir pokarinį gyvenimą. Ir tikrai džiaugiuosi ir didžiuojuosi savo draugais ir bičiuliais, jog mūsų tos draugystės ir artimo bičiuliavimosi nesulaužė nei metų eiga, nei amerikoniškas žaliasis doleris. Ji liks ir toliau gyva.

DAIL. POVILAS PUZINAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

ją už kūrinį Rudens nuotaika. O "Naujosios sodybos" konkurse 1942 m. laimėjo antrą premiją už Rugiapiūtę. Visą eilę jo paveikslų yra įsigijęs Lietuvos ir Latvijos muziejai bei privatūs asmenys.

Į Ameriką atvyko 1947 m., padėdant amerikiečiams kariams, kurių portretus tapė gyvendamas Ulme. Amerikoje greit įsijungė į bendrą lietuvių ir amerikiečių meno gyvenimą. 1950 m., dalyvaudamas Los Angeles miesto dailės parodoje, už kūrinį Pabėgėlė gavo garbės ir populiarumo atžymėjimus. Sekančiais metais už darbą Gėlės vėl gavo garbės atžymį. Taip vadinamą Aukščiausį įvertinimą jis gavo Los Angeles mieste 1951 m. Tarptautiniame Madonų Dailės Festivalyje. P. Puzinas yra gavęs eilę atžymėjimų ir premijų, tad neįmanoma šioje vietoje viską išvardinti bei įvertinti. Pasitenkinkim čia suminėję vieną jo didžiausių laimėjimų -- Grand National Award, duotą American Professional Artist League, New Yorke 1956 m., už 20-jo Amžiaus Madoną. Čia negaliu susilaikyti nepasakęs, kad tik ką minėtos dailininkų lygos narių skaičius visoje Amerikoje prašoka virš dešimties tūkstančių ir kad šios organizacijos viceprezidentu (New Yorko centro valdyboje) eilę metų buvo mano geriausias bičiulis dail. Česlovas Janušas.

1961 m. Little Neck, N.Y., P. Puzinas buvo įkūręs savo privačią dailės mokyklą, kurią vedė su pasisekimu iki iškeliavimo amžinybėn.

Skaitantieji Lietuvių Dienos žurnalą P. Puziną prisimins, kaipo buvusį to žurnalo dailės skyriaus redaktorių nuo 1949 iki 1957 m. Gi mes visi jį prisimenam su pasididžiavimu už jo kūrybinį darbą ir atiduotą duoklę menui. Tuo pačiu mes liūdime dėl jo ankstyvo atsiskyrimo iš mūsų tarpo. Ypač skaudu, kad netekom dailininko realisto, kokių mums šiandien ypatingai reikia ir kokių jau vos porą turime savo tarpe.

Čia prisimenam Povilą Puziną ne tik kaip prieš 5 metus išėjusį iš mūsų tarpo, bet ir kaip gimusį prieš 65 metus (1907.8.3) ir kaip baigusį Rygos Dailės akademiją prieš 40 metų.

Po P. Puzino mirties buvę jo mokiniai įsteigė jo vardo premiją Island Art Guild mokykloje, o jo žmona Austra pagerbė savo vyrą įsteigdama jo vardu kasmetinę premiją prie National Academy of Design (The Paul Puzinas Memorial Award).

Po visų čia mano trumpų apsakymų bei prašymų, norisi išreikšti pageidavimą, kad būtų suruošta pomirtinė P. Puzino kūrinių paroda. Tikėkim, kad tai bus padaryta, kai Čiurlionio Galerijai pavyks visus jo kūrinius atgauti iš privačių rankų, t.y. -- tuos kūrinius, kuriuos P. Puzinas ir jo žmona paskyrė Čiurlionio Galerijai, esančiai Chicagoje, Jaunimo Centre.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Matas Raišupis, DABARTIES KANKINIAI. Lietuvos *vyskupų, kunigų ir tikinčiųjų* kryžiaus kelias pirmojoje ir antrojoje sovietų okupacijoje. "Krikščionis gyvenime" knygų serijos 1972 m. leidinys. Kalbą tikrino Vladas Kulbokas, įrašus piešė dail. Telesforas Valius. 436 psl. kietais viršeliais. Kaina — $10. Gaunama Lietuviškosios Knygos Klube, 4545 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

MACHINIST
(PROTOTYPE)
Openings for qualified machinists. Must be able to make own set-ups for machining automotive prototypes. Must be versatile shop man and be able to operate all machine shop equipment. Interesting work in auto safety field. Afternoon shift with overtime.
AUTOMOTIVE PRODUCTS DIV.
Allied Chemical Corp.
322 Cass Ave., Mt. Clemens, Mich.
An Equal Opportunity Employer
(88-89)

AUTOMOTIVE MECHANIC
JOURNEYMAN OR 8 YEARS EXPERIENCE
Experienced in all phases of equipment repair on industrial trucks, mobile cranes and highway tractors.
Apply Employment Office
7 A.M. to 4:30 P.M.
DANA CORPORATION
Midwest Frame Division
Ft. of Great Lake Ave.
ECORSE, MICHIGAN
An Equal Opportunity Employer
(92-96)

Jei CTS autobusas ar traukinukas neatima darbo pasiekimui darbo . . . Jeigu tai tai nesutaupo nusinešiojimo mašinos, kurią jus mylite . . . Jeigu tai nekainuoja mažiau negu važiuojant į darbą . . . Jeigu tai nepadeda geriau justis prisidedant kovai su oro *tarša jūsų mieste . . . Tada . . . .*

Jūs visad galite grįžti kovoti su judėjimu *skubėjimo valandose* . . . Jūs galite tęsti sudevėjimą savo mašinos, kurią mylite . . . Jus galite išleisti papildomai pinigus benzinui, alyvai, susinešiojimui ir parkinimui. Ir jus galite tęsti oro teršimą su savo benzino motoru. Bet . . . Neatsisakykit jei neišbandėte bent vieną kartą. Jus kartais galite atrasti . . . **CTS**
It's not hard to take.

Kainoraščiams, tvarkaraščiams ir bilietų informacijai skambikite 621-9300

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

NAUJA STUDENTŲ VALDYBA

Š. Amerikos Lietuvių studentų suvažiavimas įvyko lapkričio 22-25 dienomis Clevelande. Suvažiavimas praėjo draugiškoj ir lietuviškoj nuotaikoj ir buvo išrinkta nauja valdyba iš šių asmenų: V. Žagarskas, M. Idzelytė, G. Tauras, R. Aukštuolis. Suvažiavimas taip pat suteikė teisę valdybai koptuoti dar tris narius.

• **Dėkoju visiems** Ohio Lietuvių Komiteto nariams Prezidentui Nixonui perrinkti, už jų darbą ir raginimą balsuoti lapkričio 7 d. rinkimuose. Taip pat dėkoju visiems atsiuntusiems man aukas laikraščiuose tilpusiems skelbimams apmokėti.

Rita Premeneckienė,
Ohio Lietuvių Komiteto Prezidentui perrinkti pirmininkė

PATIKSLINIMAS

Kariuomenės šventės minėjimo Clevelande aprašyme, Dirva Nr. 88, buvo praleista, kad Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje per šv. Mišias vargonais grojo, choro giesmes įspūdingai palydėjo ir po Mišių maršą grojo muz. Pr. Ambrazas.

AUKOS BALFUI

Balfo Clevelando skyriaus vykdomam 1972 m. vajui jau yra prisiuntę didesnes aukas sekantys asmenys:

Dr. Irena ir A. Jasiai	$100.00
Dr. J. Kriaučiūnas	$75.00
Dr. J. Maurukas	$60.00
Dr. V. Karoblis	$50.00
J. ir Č. Šatai	$50.00
Dr. J. Mačiulis	$50.00
Dr. J. Skrinska	$50.00
Dr. Alf. Martus	$30.00
Dr. J. Sandargas	$30.00
Erick Unger	$30.00
E. ir B. Steponiai	$25.00
Dr. J. Stankaitis	$25.00
Dr. V. Gruzdys	$25.00
Jurg. Stravinskas	$25.00
Dr. H. Brazaitis	$25.00
A. Mackevičius	$25.00
R. ir A. Babickai	$25.00
Dr. E. Lenkauskas	$25.00
E. ir J. Januliai	$20.00
J. Mikonis	$20.00
Dr. A. Baltrukėnas	$20.00
L. Banis	$20.00
A. Bukness	$20.00
J. ir N. Mockai	$20.00
Pet. Drabišius	$15.00
A. ir E. Steponavičiai	$15.00
Dr. A. Butkus	$15.00
O. ir P. Žilinskai	$15.00
A. Alkaitis	$15.00
Dr. J. A. Sonta	$15.00
J. ir G. Čyvai	$15.00

Aukų Vajus Balfui tęsis iki gruodžio mėn. 15 d., prašome aukas siųsti, Balfo skyr. iždininkei O. Jokūbaitienei, 13813 Othello Ave., Cleveland, Ohio 44110, arba įteikti, bet kuriam skyriaus valdybos nariui.

Clevelando Balfo Skyriaus Valdyba

• **SLA 14 kuopos** narių susirinkimas įvyks gruodžio 4 d., 6:30 v. v. Povilo Šukio namuose, 1669 Crest Road, Clevelande. Susirinkime bus priimami narių apdraudų mokesčiai ir aptariami ivairūs kuopos veiklos reikalai.

Metinis susirinkimas su Kuopos Valdybos nariu bei kitų pareigūnų rinkimais nukeliamas į 1973 metų pradžią.

BALTIJOS AIDŲ radijo programos steigėjai su Clevelando miesto meru Ralph Perk. Iš kairės -- J. Stempužis, meras R.J. Perk, estas Andreas Traks ir latvis Eriks Ievinš. Lapkričio 5 sukako dešimt metų nuo Baltijos Aidų radijo programos įsteigimo, kuri yra transliuojama pirmadieniais 8-9 val. vak. per WXEN - FM stotį (106.5 mgc) lietuvių, latvių estų ir anglų kalbomis.

IŠNUOMOJAMAS 5 kambarių butas viršuj, suaugusiems. Nuoma $65.00 mėnesiui. Tel.: 391-1996. (90-91)

• **Perkant ar parduodant namus,** prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

PARDUODAMAS NAMAS

Mūrinis bongalow prie E. 185 St. Duokite pasiūlymą.
GEORGE KNAUS
Real Estate
Tel. 481-9300

OPEN SUNDAY 2-5
18317 Edgerton

Brick bungalow. 2 car garage.
GEORGE KNAUS
Real Estate
1819 E. 185 St.
Tel. 481-9300

OPEN SUNDAY 1-5:30

Why pay rent?
14410 Lake Shore Blvd.

40x200 lot. 3 bedroom single with carpeting and drapers. 3 car garage. Vacant. Asking 15,900.
GEORGE KNAUS
Real Estate
1819 E. 185 St.
Tel. 481-9300

OPEN SUNDAY 2-5
17605 Crestland

6 room single. Only 23,900.
GEORGE KNAUS
Real Estate
1819 E. 185 St.
Tel. 481-9300

PARDUODAMAS NAMAS

3 miegamų colonial, valgomasis kambarys, įrengtas rūsys, 2 mašinų šildomas garažas, aptvertas sklypas. Į šiaurę nuo Lake Shore Blvd. Naujosios parapijos ir Holy Cross rajone. Virš 20's. Tel. 481-1325.

• **Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.**

MACHINE OPERATORS

Experienced in performing set ups from blue prints.
HORIZONTAL TURRET LATHE
VERTICAL TURRET LATHE
W&S — AC
2nd shift 3:15 p.m. to 11:45 p.m.
Good Wages and Benefits
THE GORMAN RUPP CO.
305 BOWMAN ST.
MANSFIELD, OHIO 44902
An Equal Opportunity Employer
(92-96)

SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka 5%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki $20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

Dalis žiūrovų dailės parodoje. V. Bacevičiaus nuotrauka

DAILĖS PARODA CLEVELANDE

Sekmadienį, lapkr. 19 d. nuo 11 iki 6 val. vak. Nauj. parap. salėje buvo surengta lietuvių menininkų paveikslų, gintaro ir medžio dirbinių paroda. Parodą organizavo Liet. Bendr. Clevelando apyl. valdybos parengimų vadovas Br. Gražulis, talkininkaujant Ter. Neimanaitei, Vl. Bacevičiui, Alb. Karsokui ir visiems apylinkės valdybos nariams.

Savo paveikslus išstatė 8 dailininkai bei mėgėjai (dail. Abraitienė - Stančikaitė, dail. Eglė Muliolienė - Civinskaitė, dail. Šileikienė, M. Kižienė, Br. Gražulis, P. Lelys ir du Lietuvoje gyvenantieji dailininkai), Iš viso parodoj turėjome 54 paveikslus.

Daugiausia paveikslų pardavė E. Muliolienė (iš 12 parodoj išstatytų parduota 6). Iš viso par duota 13 paveikslų.

Tur būt, pirmą kartą matėme tokią didelę ir įvairią gintaro dirbinių parodą? Gražiausias ir turtingiausias gintaro dirbinių kolekcijas atvežė Vl. Bacevičius, p. Neimanienė, P. Kalvaitienė. Su mažesniais rinkiniais pasirodė P. Vaitėnienė, Gražuliai, P. Knistautienė, Alšėnai, Klioriai, Gobiai, Gaižučiai, Sadauskienė, Balaišienė ir eilė kitų. Visi gintaro dirbiniai gauti iš Lietuvos. Jų įvairumas nepaprastas: papuošalai, bareljefai, paveikslų kompozicijos, sagos, karoliai ir t.t.

Medžio dirbinių turėjo išstatę p. Liuima ir Henr. Tatarūnas. Abu pasižymi menininko talentais ir ne paprasta kantrybe. Jų drožiniai ir kompozicijos patraukė lankytojų dėmesį.

Mažesniais kiekiais dailės darbų buvo išstatę Šenbergai, Staškai, Pinkūnienė, p.p. Kijauskai, P. Balašaitienė ir kiti. Iš viso dailės parodoje dalyvavo arti 30 asmenų.

Fel. Eidimtas turėjo vieną didžiausių parodos paviljonų -- lietuviškų knygų paviljoną. Eilė parodos lankytojų ta proga įsigijo knygų. Iš viso par duota knygų už $160.00.

Parodos lankytojai bu vo vaišinami kava ir pyragaičiais. Vaišingoji šeimininkė buvo Aušra Barzdukaitė-Babickienė ir jos padėjėjos.

Nors visą dieną negailestingai pylė lietus, bet lankytojų parodoj netrūko. Apytikriu apskaičiavimu, parodą aplankė 500 -600 asmenų. Parodą aplankė ir "Grandies" ansamblio jaunimas su savo vadovais.

Atrodo, kad ši mintis ruošti panašaus pobūdžio meno parodas neturėtų būti palaidota. Ateityje galėtume suruošti dar didesnes ir geriau suorganizuotas parodas, pakviesdami į jas ir kitatautę publiką. Pasisekimas būtų neabejotinas. Ir mūsų kultūrinei propagandai būtų labai stambus laimėjimas.

P.K.

FLORIDOS LIETUVIŲ VEIKLA

Atvykus iš šiaurės Floridon ir įsikūrus Palm Beach priemiesčiuose, teko susipažinti su senu veikėju, veteranu p. Augūnu ir Ponia, kurie buvo artimi p.p. Karpių prieteliai.

Ponas Augūnas ilgametis Lake Worth ir apylinkių klubo pirmininkas, nežiūrint amžiaus ir svei katos stovio, visuomet linksmas, sumanus, yra tinkamas pirmininko vietai. Jis manęs prašė kad karts nuo karto aprašyčiau Klubo veikimą, įsikūrusių ir tebesikuriančių lietuvių gyvenimą. Be to, pirmininkas pareiškė, kad klubas rems, kiek išgalės leis, lietuvišką spaudą.

Po vasaros atostogų pirmas klubo susirinkimas įvyko spalio 14 d. į kurį vicepirmininkas Tomkus surinko iš June Beach ir Juno Isles visus naujus gyventojus ir pristatė klubo susirinkimui. Buvo pristatyti šie nauji nariai: p.p. Dirsės, Pilipavičiai, Mikšienė ir Garmai. Klubo pirmininkas visus naujus narius supažindino su klubo įstatais ir po to susirinkimas juos džiaugsmingai priėmė. Pirmininkas pasveikino naujus narius ir apsidžiaugė, kad dėka Tomkaus kuriasi šiose apylinkėse vis daugiau ir daugiau lietuvių ir tuo pačiu mūsų klubas auga. Be to, Tomkus pristatė susirinkimui dvi kanadiečių šeimas -- Dirses ir Pilipavičius, kurie įsigijo didelį motelį, virš pusės milijono vertės Juno Beach rajone. Jų motelis yra prie pat jūros gražioje vietoje, netoli Tomkų motelio.

Susirinkimas buvo gausus ir praėjo geroj nuotaikoj.

Užbaigus susirinkimo dienotvarkę, pirmininkas pakvietė visus susirinkusiuosius pietums kuriuos skaniai paruošė Pažėrienė ir Kapčienė. Dar pirmininkas didelę staigmeną padarė paskelbdamas kad už aukščiau minėtus pietus užmoka p. p. Skučai. Prie skaniai paruoštų pietų visi šnekučiavosi, dalinosi įspūdžiais ir niekas nenorėjo skirstyti į namus. Klubo susirinkimai daromi vieną kartą į mėnesį. Visada vaišes paruošia savanorės ponios.

Antras klubo susirinkimas įvyko lapkričio 11 d. Atsilankė 40 narių. Vėl du nauji nariai p.p. Žibai buvo priimti į klubą. Jie įsikūrė taip pat Juno Beach rajone, kuriame jau gyvena nemažas lietuvių būrys. Bemaž kiekvienoj gatvėj išgirsi lietuviškai kalbant, tai vis nauji lietuviai, kurie nori pailsėti saulėtoj Floridoj, pasimaudyti šiltam sūriam Atlanto vandenyne. Šiame susirinkime buvo pranešta, kad Pažera ir Maziliauskas surinko aukų paremti Brazinskams 137 dol. ir Butkams 25 dol. Be to klubas dar pridėjo Brazinskams 200 dol. ir visi minėti pinigai bus persiųsti per Balfą, ką atliks klubas. Pirmininkas pranešė, kad pietus sutiko gruodžio mėn. paruošti Dovydaitienė ir Burtwichienė, o sausio mėn. 1973 m. pietus sutiko paruošti Mažeikienė ir Staneikienė. Po to pirmininkas susirinkimą uždarė ir pakvietė skaniems pietums, kuriuos paruošė Augūnienė ir Balčiūnienė. Per pietus susirinkusieji tarpe savęs pasidalino įspūdžiais su esančiais ir atvykusiais lietuviais iš tolimų Amerikos ir Kanados miestų. Nemažai lietuvių atvyksta žiemavoti Floridon ir aplanko mūsų susirinkimus. Mes dabar lapkričio mėnesį vaikščiojam jūros pakrantėmis, maudomės, nes dabartinė oro temperatūra 82-87, vandens 79-82, o daugumoj vietų šiaurėje sninga, lyja, žvarbūs vėjai pučia, retai matyti saulė, ką pasakoja atvykusieji ar visa tai matome televizijoj.

Š.m. lapkričio 12 dieną atšventėme Jakubaičių, gyv. Singer Island trigubą šventę: 65 metų sukaktį, vardines ir naujo namo įkurtuves. Pas Jakubaičius rinkosi daug svečių iš įvairių apylinkių. Tame pobūvyje dalyvavo Lake Worth klubo pirmininkas Augūnas su ponia ir kiti. Pobūvyje buvo sveikinimai, kalbos, tostai ir sudainuota Jakubaičiui ilgiausių metų. Svečiai vaišinosi ir linksminosi prie Jakubaitienės turtingai paruoštų vaišių. Net iki vėlyvos nakties niekas nenorėjo skirstytis į namus.

Jakubaičiai pagal savo paruoštą planą pasistatė didelį, erdvų namą, kuris yra pavyzdys ne vien lietuviams, bet ir amerikiečiams. Be to, jie abu dirbdami užaugino du sūnus ir išmokslino abu inžinieriais.

Baigiantis pobūviui Jakubaitis padėkojo svečiams už atsilankymą ir dovanas ir po to linksmoj nuotaikoj svečiai išsiskirstė į namus.

A. Garmus

• **Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.**

APARTMENTS FOR RENT

Our Lady of Perpetual Help area. One and two bedroom apartments. $125 and up. Well furnished. No children or pets. 486-0050. (91-7)

CUSTODIAN NEEDED

Our Lady of Perpetual Help area. Husband and wife. Can be retired. No children or pets. 486-2030. (91-94)

PRINTING PRESSMEN

For night shift on Miehle 36 and Harris LXD offsets. Must know color and have ability to do quality printing. Union shop with all premiums paid for Blue Cross and Blue Shield for employees and family. Sick and accident insurance Vacations and holidays paid. Fu' time plus overtime.

Come to work for a company tha hasn't laid off a man in 45 years.

KALAMAZOO LABEL COMPANY
321 W. Ransom St.
Kalamazoo, Mich. 49006
Phone 616-381-5820
ask for Mr. Holmes.
(88-94)

T. Neimanaitė ir I. Kijauskienė prie gaintaro dirbinių.
V. Bacevičiaus nuotrauka

DIRVA

TAUTINES MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VLIKO PIRMININKU PERRINKTAS DR. J. K. VALIŪNAS

VLIKo seime lapkričio 25 ir 26 dienomis Clevelande dalyvavo 39 atstovai iš 14 politinių grupių.

Vliko seimą sveikino Clevelando miesto meras R. Perk.

Dr. S. Bačkis kalbėjo apie tarptautinius įvykius, kurie liečia ir Lietuvos interesus, dr. J. Genys apie Vliką ir visuomenę; St. Dzikas skaitė paskaitą apie didžiuosius įvykius Lietuvoje ir mūsų uždavinius.

Pranešimuose pateikė apyskaitą Vliko taryba ir valdyba. Ta proga Kanados Tautos fondas įteikė Vlikui 12000 dolerių.

Iškilmingoje vakarienėje pagrindiniu kalbėtoju buvo neseniai iš ok. Lietuvos pasitraukęs Z. Butkus. Koncertinę dalį atliko Čiurlionio ansamblio kanklininkės.

Baigiant seimą, buvo išrinkta valdyba. Vliko pirmininku perrinktas dr. J. K. Valiūnas. Kiti valdybos nariai: J. Audėnas, S. Dzikas, V. Radzivanas, A. Razgaitis, A. Vakselis ir J. Valaitis.

• **"Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės"** knygos I tomas jau atspausdintas ir įrištas. Kaina 12 dolerių. Gaunama adresu: K. Ališauskas, 7312 So. Washtenaw Ave., Chicago, Illonois 60629.

PLG S-GOS PIRMININKAS AUSTRALIJOJE

Naujoje Zelandijoje, Melbourne ir Sydnėjuje lankėsi su amerikiečių gydytojų ekskursija dr. Ferdinandas Kaunas su žmona Vanda ir dr. Antanas Stankus iš Chicagos.

Dr. F. Kaunas šiuo metu yra Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos pirmininkas. Be įvairių kitų pareigų lietuvių veikloje jis yra Cicero miesto sveikatos vedėjas.

Tikrasis dr. Kauno kelionės tikslas, jo paties žodžius pakartojant, buvo aplankyti, susipažinti su Australijos lietuviais gydytojais, paraginti susiburti į gydytojų draugijas. Tų draugijų veikla neturėtų apsiriboti vien tik profesinėje ar socialinėje plotmėje. Gydytojų draugijos turi didesnę paskirtį, būtent ugdyti lietuvybės išlaikymo bei puoselėjimo darbą.

Sydnėjaus lietuvių gydytojų draugija, vadovaujama pirmininko dr. Irvio Venclovo, surengė lapkričio 15 d. mieliems svečiams priėmimą-vakarienę "Le Cordon Bleu" restorane Į šį svečių pagerbimą atsilankė dr. I. Bagdonavičienė, dantų gydytojas K. Bagdonavičius, dr. V. Barkienė, agr. B. Barkus, dantų gydytoja O. Grudzinskienė, inž. J. Grudzinskas, dantų gydytoja B. Jarembauskienė, inž. S. Jarembauskas, dr. R. Kavaliauskaitė, dr. A. Renigeris, p. D. Renigerienė, dr. I. Venclovas, p. N. Venclovienė, dr. A. Viliūnas, p. J. Viliūnienė, dr. B. Vingilis, p. T. Vingilienė. Dėl darbo ar tolimo atstumo negalėjo dalyvauti keleta gydytojų.

Dr. F. Kaunas padarė trumpą pranešimą apie Pasaulio Lietuvių Gydytojų S-gos veiklą, leidžiamo žurnalo "Medicina" pageidavimus bei problemas. Savo žodyje paminėjo, kad sekantis P.L.G. S-gos suvažiavimas bus 1973 m. gegužės mėnesyje Amerikoje. Būdamas Melbourne jis susitiko su lietuviais gydytojais ir paskatino juos susiburti į gydytojų draugiją. Atrodo, kad melbourniškiai gydytojai dr. Zdanius ir dr. Staugaitis mėgins tai padaryti. (b)

Lapkričio 10 d. inž. Alberto ir Nijolės Vengrių namuose laikraštininkams buvo pristatyta skautų akademikų leidyklos naujai išleistoji gen. S. Raštikio knyga "Įvykiai ir žmonės". Nuotraukoje iš kairės: Draugo redaktoriai dr. Kun. J. Prunskis ir Br. Kviklys, Dirvos bendradarbis Jurgis Janušaitis ir Naujienų redaktorius Algirdas Pužauskas. A. Vengrio nuotrauka

• **Marija Rudienė**, Balfo centro valdybos pirmininkė, lapkričio 18 d. per lietuvių radiją Chicagoje pareiškė, kad perkėlus Balfo centrą į Chicagą, nauji namai nebus perkami, o patalpos bus nuomojamos iš ALT už 80 dol. mėnesiui ir bus samdomas tik vienas tarnautojas, kad sutaupius daugiau pinigų.

ALD. DVARIONAITĖS KONCERTAS BOSTONE

Aldona Dvarionaitė, pianistė virtuozė, atvykusi iš Lenkijos, sėkmingai koncertavusi Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltgudijoje, Rusijoje, Armenijoje, Moldavijoje, Bulgarijoje, Vokietijoje, Lenkijoje, dabar koncertuoja Jungtinėse Amerikos Valstybėse — Hartforde, Conn., New Yorke, Carnegie Hall.

Jos sekantis koncertas bus Bostone, Mass. sekmadienį, gruodžio 3 dieną, 2 val. 30 min. Koncertas vyks Kultūros Klubo patalpose Internacionaliniame Institute, 285 Commonwealth Ave., Bostone.

Programoje Čiurlionio, Jakubėno, Rachmaninovo, Skriabino, Chopino, Lizsto ir Dvariono kūriniai.

Koncertą ruošia Izidorius Vasyliūnas, jos tėvo ilgametis studentas Kauno Konservatorijoje. Bostono ir apylinkių lietuvių visuomenė nuoširdžiai kviečiama pasigėrėti Lietuvos muzikiniu prieaugliu. (Sk)

• **Miami Beach** išnuomojami butai ir kambariai nupigintomis kainomis, su visais patogumais, prie pat jūros, **Vainų vasarvietėje, 8210 Harding Ave., Miami Beach, Florida. Tel. (305) 864-3586.**

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS SEIMAS

Lapkričio 12 d., 2 val. po pietų, Sandaros patalpose, Chicagoje įvyko TMD Seimas. Jį atidarė Centro Valdybos vicepirmininkė Gertruda Dargienė iš Pittsburgho. Savo atidarymo kalboje Gertruda Dargienė prisiminė išleistasias TMD knygas. Pirmosios dvi buvusios — "KEISTUTIS" ir "Orleano Mergelė", kurias išvertė dr. V. Kudirka. Vėliau sekė kapitališkas veikalas, M. Šalčiaus: "Kultūros Istorija" 3-juose tomuose, ir vienas tomas pašvęstas apžvalgai 10 metų lietuvių tautinio darbo (1905 iki 1915 m.). Tėvynės Mylėtojų Draugija, anot Getrudos Dargienės yra išleidusi apie 20 knygų. Jų tarpe, šešiuose tomuose yra išleisti ir dr. Vinco Kudirkos raštai. Ji pabrėžė, jog dr. V. Kudirkos raštai kaip tik buvo išleisti pirmininkaujant (TM Draugijoje tuo metu) Broniui Balučiui, kuris vėliau buvo Lietuvos Respublikos atstovu JAV ir Didžiojoje Britanijoje, Londone.

Ji paaiškino, kad dėl Centro Valdybos pirmininko M. Vaidylos ligos seimo šaukimas, iš dvejų atveju buvo atidėtas. Ji pasidžiaugė tuomi, jog Centro Valdybos pirm. M. Vaidylos sveikata yra žymiai pagerėjusi.

G. Dargienė pakvietė tartį žodį CV pirm. M. Vaidylą. Jis tik pasveikino susirinkusius, bet sykiu pareiškė, kad dabar jo sveikatai pagerėjus su visa energija prisidės prie TM Draugijos darbų, išleidimo naujų knygų. Reikia pažymėti, jog M. Vaidylos pirmininka v i m o metu TMD išleido dr. Vandos Sruogienės "Lietuvos Istoriją".

Šiam Seimui buvo išrinktas prezidiumas iš Gertrudos Dargienės, Onos Biežienės ir Povilo Dargio. Puikų raportą išdavė sekretorius Martynas Kasparaitis. Finansinį raportą iždininkė Helena Bučinskienė, o iždo globėjos H. Cižauskienė ir Juzė Gulbinienė patvirtino, jog, dabartiniu metu, TMD kasoje-banke yra virš 12000 dolerių. Delegatai plačiai aptarė ateičiai numatytus darbus. Dėl ateityje leidžiamų knygų pasisakė Brónius Bajerčius, Povilas P. Dargis, H. Cižauskienė, Martynas Gudelis, A. Chaplikas, Pranas Šulas, M. Vaidyla, dr. S. Biežis, Algirdas Budreckas ir kiti. Martynas Gudelis siūlė išleisti santrauką, vieno tomo apimtyje (šešiuose tomuose esančius) dr. Vinco Kudirkos raštus. Gertruda B. Dargienė priminė, kad leidžiant lietuvių kalboje dr. Vinco Kudirkos raštų santrauka yra būtina turėti ir anglų kalboje priedą, taip, kad ir nebevartoją lietuvių kalbos, galėtų tais raštais pasinauduoti. Susirinkusieji, plojimu, tam pritarė.

Nominacijų Komisijai susidedančiai iš H. Bučinskienės, Broniaus Bajerčio ir H. Cižauskienės pasiūlius išrinkta ateinantiems dviems metams, nauja Centro Valdybą:

Pirmininkė — Getruda Dargienė, vicepirmininkai — M. Vaidyla, Povilas P. Dargis, A. Chaplikas ir Martynas Gudelis, sekretorė — Ona Biežienė, iždininkė — Helena Bučinskienė, iždo globėjai — Bronius Bajerčius, H. Chižauskienė, J. Gulbinienė ir Dalia Bobelienė. (tb)

WANTED
1ST CLASS SKILLED
ENGINE OR TURRET LATHE
MILLING MACHINE
DRILL PRESS
OD & ID GRINDER
OPERATORS
Must have set up experience & tools.
LUNDBERG MANUFACTURING CO., INC.
950 S. Roberts
Jackson, Mich.
(91-94)

MICHIGAN PRECISION INDUSTRIES
8647 LYNDON AVE.
DETROIT, MICHIGAN
PRESS OPERATORS
HI-LO DRIVERS
JANITOR
SHIPING & RECEIVING
GOOD SALARY & FRINGE BENEFITS.
IF INTERESTED APPLY IN PERSON
(86-92)

MACHINE
HI-LO
REPAIRMAN
Experienced repairman to do minor repair on propane operated Hi-Lo truck and stamping plant machinery. Steady work, generous fringe benefits including retirement.
UNITED METAL PRODUCTS CORP.
8101 LYNDON
DETROIT, MICH. 48238
(313) WE 3-8750
(86-92)

Š.m. lapkričio mėn. 11 dieną LST Korp! Neo-Lithuania 50 metų sukakties proga Los Angeles gyvenantieji korporantai -- V. Aleksandrūnas ir A. Kiršonis aplankė vieną iš korporacijos steigėjų fil. Jurgį Dargį ir kartu praleido popietę p.p. Dargio ir Budriūnų rezidencijoje Los Angeles.

Fil. Dargio duktė p. Budriūnienė ta proga suruošė puikias vaišes. Kolega Dargis su dideliu nuoširdumu, labai vaizdžiai nupasakojo korporacijos kūrimosi laikotarpį ir tas aplinkybes, kurios pašaukė gyveniman korporaciją Neo-Lithuania. Nuotraukoje iš kairės: V. Aleksandrūnas, J. Dargis, A. Kiršonis.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ**

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

LIETUVIŲ MENO ANSAMBLIS DAINAVA CHICAGOJE KARTOJA OPERETĘ

SIDABRINĖ DIENA SU SIMFONINIU ORKESTRU

Muzika — BRONIAUS BUDRIŪNO Libretas — ANATOLIJAUS KAIRIO Dirigentas — PETRAS ARMONAS

Režisūra — ZITA KEVALAITYTĖ-VISOCKIENĖ
Dekoracijos — JURGIS DAUGVILA
Apšvietimas — ČESLOVAS RUKUIŽA
Choreografija — LEOKADIJA BRAŽDIENĖ
Chormeisteriai — ALFONSAS GEČAS ir AUDRONĖ SIMONAITYTĖ
Akompaniatorė — MARIJA MONDEIKAITĖ-KUTZ

Solistai:
DALIA KUČĖNIENĖ, ROMA MASTIENĖ, MARGARITA MOMKIENĖ, JANINA ŠALNIENĖ, ALGIS GRIGAS, VYTAS RADYS, JULIUS SAVRIMAS, ANTANAS GELAŽIUS aktorius.

Laikas:
1972 metais gruodžio 10 d., 3 val. po pietų (sekmadienį).

Vieta:
Marijos Aukšt. Mokyklos Auditorija, California ir 67 gatvių kampas, Chicago, Ill.

Bilietai:
"MARGINIUOSE", 2511 W. 69TH ST. TEL. PR 8-4585 IR SPEKTAKLIO DIENĄ AUDITORIJOS KASOJE.

Kainos:
$7, $6, $5, $4, $3.